

Ministerstvo životního prostředí

**Zpráva o plnění cílů
Akčního plánu Cirkulární Česko 2040
za období 2022–2024**

(1. Monitorovací zpráva)

Ministerstvo životního prostředí

prosinec 2025

Obsah

1 ÚVOD	4
2 AKTIVITY AKČNÍHO PLÁNU	5
3 PŘEHLED PLNĚNÍ CÍLŮ AKČNÍHO PLÁNU ZA OBDOBÍ 2022–2024	6
3.1 PRIORITY OBLAST 1 – PRODUKTY A DESIGN	7
3.2 PRIORITY OBLAST 2 – PRŮMYSL, SUROVINY, STAVEBNICTVÍ, ENERGETIKA	13
3.3 PRIORITY OBLAST 3 – BIOEKONOMIKA A POTRAVINY	17
3.4 PRIORITY OBLAST 4 – SPOTŘEBA A SPOTŘEBITELÉ	22
3.5 PRIORITY OBLAST 5 – ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	23
3.6 PRIORITY OBLAST 6 – VODA	35
3.7 PRIORITY OBLAST 7 – VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	38
3.8 PRIORITY OBLAST 8 – VZDĚLÁVÁNÍ A ZNALOSTI	39
3.9 PRIORITY OBLAST 9 – EKONOMICKÉ NÁSTROJE	44
3.10 PRIORITY OBLAST 10 – CÍRKULÁRNÍ MĚSTA A INFRASTRUKTURA	44
4 ZÁVĚR	48
5 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	50

Hlavní zpracovatel:

Ministerstvo životního prostředí, odbor cirkulární ekonomiky a odpadů

(ve spolupráci s garanty a spolupracujícími subjekty jednotlivých úkolů)

Hlavní autoři:

Ing. Bc. Jan Maršák, Ph.D., Ing. Daniela Mertová, Ing. Veronika Blahůšková, Ph.D.

(ve spolupráci se zástupci garantů a spolupracujících subjektů jednotlivých úkolů)

1 ÚVOD

Česká republika (dále také „ČR“) přijala první národní strategii pro cirkulární ekonomiku dne 13. prosince 2021, kdy byl usnesením vlády ČR č. 1151 schválen Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (rovněž „Cirkulární Česko 2040“ nebo „Strategický rámec“). Tento dokument stanovuje vizi a cíle pro přechod České republiky k oběhovému hospodářství do roku 2040. Cílem Strategického rámce je formulovat předpoklady pro to, aby byla Česká republika prostřednictvím cirkulární ekonomiky dlouhodobě odolná vůči budoucím environmentálním hrozbám včetně změny klimatu a úbytku biodiverzity a rozvíjela celkově udržitelný společenský systém. Česká republika musí být schopna reagovat na budoucí zásadní výzvy.

Strategický rámec se zaměřuje na 10 prioritních oblastí:

- Produkty a design,
- Spotřeba a spotřebitelé,
- Odpadové hospodářství,
- Průmysl, suroviny, stavebnictví, energetika,
- Bioekonomika a potraviny,
- Cirkulární města a infrastruktura,
- Voda,
- Výzkum, vývoj a inovace,
- Vzdělávání a znalosti,
- Ekonomické nástroje.

Monitorovací rámec realizace Cirkulárního Česka 2040 je zajištěn skrze Akční plány. Tyto plány stanoví klíčové kroky a úkoly, jejichž cílem je proměna českého hospodářství směrem k udržitelnému modelu plně rozvinuté cirkulární ekonomiky. Konkrétně budou určovat způsob naplňování strategických a specifických cílů i typových opatření definovaných ve Strategickém rámci Cirkulárního Česka 2040. Převádět je do podoby konkrétních aktivit, u nichž se stanoví způsob realizace, zdůvodnění jejich potřeby, určení odpovědného realizátora a odhad finanční náročnosti i měřitelnost plnění.

Akční plány rozpracovávají vybraná typová opatření v deseti prioritních oblastech, která je z pohledu rozvoje oběhového hospodářství České republiky potřeba realizovat v průběhu následujících šesti let, do podoby karet aktivit.

Ke Strategickému rámci budou vypracované následující akční plány:

- Akční plán Cirkulární Česko 2040 pro období 2022–2027,
- Akční plán Cirkulární Česko 2040 pro období 2028–2033,
- Akční plán Cirkulární Česko 2040 pro období 2034–2039.

První Akční plán Cirkulárního Česka 2040 vymezený pro období 2022–2027 (dále také „Akční plán“ nebo „Plán“) konkretizuje opatření v klíčových oblastech a slouží jako nástroj pro sledování pokroku na vymezené období. Byl schválen usnesením vlády ČR č. 455 dne 21. června 2023.

V tomto Plánu je uvedeno, že první monitorovací zpráva za období 2022–2024 bude vypracována a předložena vládě ČR pro informaci do 31. prosince 2025, tzn. tato 1. hodnotící zpráva (dále také „Zpráva“) se zaměřuje na plnění cílů a úkolů Akčního plánu ve zmíněném období. Jejím cílem je poskytnout přehled o stavu plnění jednotlivých úkolů a opatření. Základem pro vypracování Zprávy jsou reporty gesčních resortů o činnostech k naplňování aktivit a úkolů.

Za koordinaci a implementaci Akčního plánu i jeho vyhodnocení prostřednictvím monitorovacích zpráv odpovídá odbor cirkulární ekonomiky a odpadů Ministerstva životního prostředí (dále také „MŽP“). Zpráva byla zpracována v průběhu roku 2025 ve spolupráci se stanovenými garanty a spolupracujícími subjekty.

Zpráva je strukturována podle jednotlivých prioritních oblastí Akčního plánu. U každého úkolu je uveden stav plnění, termín, garant, spolupracující subjekty a případné legislativní či metodické výstupy.

2 AKTIVITY AKČNÍHO PLÁNU

Základem tvorby aktivit Akčního plánu jsou typová opatření Cirkulárního Česka 2040, přičemž Akční plán pro období 2022–2027 nezahrnuje všechna typová opatření, která jsou v Cirkulárním Česku 2040 uvedena.

V aktuálním období získaly prioritu aktivity, které lze efektivně implementovat v horizontu šesti let a zároveň přinášejí konkrétní přínosy pro přechod k udržitelnému hospodářskému modelu.

Mnohé specifické cíle jsou již naplňovány prostřednictvím strategických a implementačních dokumentů jiných resortů, které reflektují principy oběhového hospodářství. Jednotlivé aktivity mohou přispívat k více cílům současně – zejména v oblastech průmyslu, surovin, stavebnictví, energetiky a odpadového hospodářství. Oblasti jako jsou výzkum, vývoj, inovace, vzdělávání a ekonomické nástroje mají průřezový význam pro všechny prioritní oblasti.

Financování aktivit probíhá z národních i evropských zdrojů, včetně fondů Evropské unie (dále také „EU“), Národního plánu obnovy (dále také „NPO“), Národního programu Životní prostředí (dále také

„NPŽP“) a dalších dotačních titulů. Gestor každé aktivity je odpovědný za zajištění financování nebo za jeho odůvodnění.

Cílem této struktury je zajistit praktickou realizovatelnost opatření, transparentnost jejich provádění a efektivní koordinaci mezi zapojenými subjekty z veřejného, soukromého i neziskového sektoru.

3 PŘEHLED PLNĚNÍ CÍLŮ AKČNÍHO PLÁNU ZA OBDOBÍ 2022–2024

1. monitorovací zpráva přináší přehled o průběhu realizace aktivit a opatření definovaných v Akčním plánu za období 2022–2024. Nabízí souhrnný pohled na jejich stav, dosažený pokrok a míru naplňování strategických i specifických cílů, a zároveň identifikuje dosažené výsledky.

Přehled je strukturován podle prioritních oblastí Akčního plánu 2022–2027 a bude sloužit jako podklad pro přípravu druhého vyhodnocení Akčního plánu, konkrétně pro období 2025–2027 a také přípravu navazujícího Akčního plánu pro období 2028–2033.

V následujících podkapitolách jsou vymezené všechny prioritní oblasti, avšak v některých nebyly pro dané období 2022–2024 vymezeny prostřednictvím Akčního plánu žádné úkoly, a budou předmětem další monitorovací zprávy.

Předmětem této Zprávy jsou souhrnně následující úkoly:

Prioritní oblast 1 – Produkty a design	1.2.1 – Zapracovat směrnici EU o jednorázových plastech do národní legislativy.
	1.2.2 – Vypracování základních kritérií pro náhrady zákonem zakázaných jednorázových plastů zaměřených na jejich bezpečnost a zdravotní nezávadnost.
Prioritní oblast 2 – Průmysl, suroviny, stavebnictví, energetika	2.2.3 – Zohlednit dekarbonizaci těžkého průmyslu uplatněním principů cirkulární ekonomiky při vypracování aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu.
Prioritní oblast 3 – Bioekonomika a potraviny	3.1.2 – Analyzovat podmínky pro darování pokrmů z restaurací a stravoven pro usnadnění jejich využití.
Prioritní oblast 5 – Odpadové hospodářství	5.2.2 – Analyzovat možnosti vytvoření zálohových systémů pro nápojové obaly (především PET láhve a plechovky, ale i další), které zajistí odpovídající úroveň sběru a komplexně vyhodnotit jejich potenciální dopady na jednotlivé subjekty odpadového hospodářství.
	5.3.1 – Vypracovat vyhlášky přechod odpad-neodpad pro vybrané odpady.

	5.3.2 – Analyzovat možnosti povinného zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu, které by museli dodržovat vymezení výrobci a podporovat zavádění těchto principů do GPP.
	5.3.3 – Nastavit ve spolupráci s ČSÚ systém sběru dat o produkci a využití druhotných surovin v České republice.

Prioritní oblast 6 – Voda	6.1.1 – Provést legislativní zakotvení recyklace odpadních vod.
---------------------------	---

Prioritní oblast 8 – Vzdělávání a znalosti	8.2.4 – Provádět osvětové kampaně pro širokou veřejnost s cílem zlepšit povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti
--	---

Prioritní oblast 10 – Cirkulární města a infrastruktura	10.1.4 – Zasadit se o snižování množství nadbytečně vyzářeného světla spolu se snížením spotřeby energie. Například regulací osvětlení památek, ulic apod. v noční době.
---	--

3.1 PRIORITNÍ OBLAST 1 – PRODUKTY A DESIGN

Design je jádrem oběhového hospodářství, výrobky jsou stále ovšem navrhovány většinou lineárně. Design výrobků hraje klíčovou úlohu, protože může mít významný dopad během celého životního cyklu výrobku. Může prodloužit trvanlivost výrobku, usnadnit jeho opravy, opětovné použití nebo recyklaci.

Cílem je udržet hodnotu produktů co nejdéle v rámci ekonomického cyklu. Přejít k oběhové ekonomice vyžaduje zásadní změny ve výrobě a spotřebě systémů, které přesahují účinnost zdrojů a recyklaci odpadu. Důležitým cílem je zlepšit životnost, opravitelnost a recyklovatelnost výrobků.

Opatření této oblasti obecně míří na lepší navrhování výrobků (odolnost, repasování, opravitelnost, opětovné použití), posilování principů a efektivity EPR nebo snižování produkce jednorázových plastových výrobků a jejich bezpečné náhrady. Zároveň podporují digitalizaci informací o materiálových tocích (např. digitální pasy výrobků) a propojení článků hodnotových řetězců, aby se více využívaly vedlejší produkty a druhotné suroviny.

Cíl oblasti: České firmy zavádějí v maximální možné míře nové výrobní metody využívající nejmodernější technologie k cirkulárnímu navrhování a udržitelné výrobě produktů.

Předmětné úkoly pro vymezené období jsou následující:

- **1.2.1 – Zapracovat směrnici EU o jednorázových plastech do národní legislativy**
- **1.2.2 – Vypracování základních kritérií pro náhrady zákonem zakázaných jednorázových plastů zaměřených na jejich bezpečnost a zdravotní nezávadnost**

Číslo a název aktivity	1.2 – Omezovat jednorázové plasty
Číslo a název úkolu	1.2.1 – Zapracovat směrnici EU o jednorázových plastech do národní legislativy.
Typové opatření	<i>19. Omezení zbytných jednorázových plastových výrobků.</i> <i>21. Zvážení možnosti omezení používání některých obalových materiálů pro určitá použití.</i>
Plnění	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí byla transponována do národní legislativy v roce 2022 prostřednictvím zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí a zákona č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Byla přijata prováděcí vyhláška č. 47/2023 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, a vyhláška č. 95/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech. Uvedený úkol se podařilo naplnit již v letech 2022 a 2023.
Termín splnění	2024
Garant	MŽP
Spolupracující subjekt	-
Rámec spolupráce	Uvedené právní předpisy prošly standardním legislativním procesem, v jehož rámci byly uplatněny a vypořádány všechny připomínky připomínkových míst.
Zdroj financování	Pro uvedený úkol nerelevantní.
Související dokumenty	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí Vyhláška č. 47/2023 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí

	Vyhláška č. 95/2023 Sb., kterou se mění vyhláška č. 30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí byla transponována do národní legislativy v roce 2022 prostřednictvím dvou zákonů, a to zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, a zákona č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Uvedené zákony zavádějí opatření zejména v následujících oblastech.

Zákon č. 243/2022 Sb. stanovil zákaz uvádění některých vybraných plastových výrobků na trh a do oběhu, evidenci vybraných plastových výrobků uvedených na trh, označování vybraných plastových výrobků (označení „plast ve výrobku“), osvětovou činnost výrobců zaměřenou na konečné spotřebitele (například informováním o využití vhodných alternativ nebo o vhodném způsobu nakládání s odpadem) nebo úhradu nákladů obcí výrobcem.

Povinnost úhrady nákladů obcím mohou podle zákona výrobci výrobků, které jsou uvedené v části D přílohy zákona č. 243/2022 Sb., plnit individuálně, nebo prostřednictvím systémů rozšířené odpovědnosti výrobců (dále také „EPR“). Za tímto účelem vznikly v České republice dva nové subjekty plnící roli EPR systémů pro kolektivní plnění povinností pro tabákové výrobky obsahující plast (Nevajgluj a.s.) a vlhčené ubrousky obsahující plast (PWF EPR a.s.).

Zákon č. 244/2022 Sb. zavedl do právního řádu ČR mimo jiné povinnost výrobců jednorázových plastových nápojových lahví dosáhnout v každém kalendářním roce minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů, a to od 1. ledna 2025 minimálně ve výši 77 % hmotnosti těchto obalů, které uvedli v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu, a od 1. ledna 2029 minimálně ve výši 90 % hmotnosti těchto obalů, které uvedli v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu. Dále zákon zavedl povinnost pro výrobce nápojových lahví dosahovat povinného obsahu recyklovaných plastů, a to na úrovni od 1. ledna 2025 25 % recyklovaných plastů pro PET nápojové lahve a od 1. ledna 2030 alespoň 30 % recyklovaných plastů. Podle údajů autorizované obalové společnosti EKO-KOM v roce 2024 dosahoval obsah recyklátu v nápojových lahvích 13 % a míra zpětného odběru pro plastové nápojové lahve dosahovala 73 %.

Vyhláška č. 47/2023 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí stanovuje zejména rozsah a způsob vedení evidence vybraných plastových výrobků uvedených na trh výrobcem či provozovatelem kolektivního systému, ohlašování údajů z této evidence, osvětovou činnost výrobce a další specifika. Vyhláška č. 95/2023 Sb., stanovuje

zejména podrobnosti k ohlašování vybraných výrobků – jednorázových plastových nápojových lahví, plastových kelímků a nádob na potraviny autorizovanou obalovou společností.

Cílem legislativy je omezit negativní dopady vybraných jednorázových plastových výrobků na životní prostředí a zdraví, zejména ve smyslu předcházení vzniku odpadů z dotčených výrobků. Úprava dále cílí na podporu oběhového hospodářství ve smyslu získávání druhotných surovin a využívání recyklátu.

Číslo a název aktivity	1.2 – Omezovat jednorázové plasty
Číslo a název úkolu	1.2.2 – Vypracování základních kritérií pro náhrady zákonem zakázaných jednorázových plastů zaměřených na jejich bezpečnost a zdravotní nezávadnost.
Typové opatření	<i>19. Omezení zbytných jednorázových plastových výrobků.</i> <i>21. Zvážení možnosti omezení používání některých obalových materiálů pro určitá použití.</i>
Plnění	Nařízení Komise (EU) 10/2011 ze dne 14. ledna 2011 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami je průběžně revidováno dalšími nařízeními, naposledy nařízením Komise (EU) 351/2025 ze dne 21. února 2025, která zajišťují plnění tohoto úkolu. Z pohledu plnění předmětného úkolu byla klíčová novelizace uvedeného nařízení skrze nařízení Komise (EU) 1245/2020, které se zaměřuje na plasty a výrobky z nich a jehož obsahem jsou zejména požadavky na stabilitu a zdravotní bezpečnost výrobků z plastů určených pro opakovaný styk s potravinami, právě za účelem přechodu jednorázových plastů k jejich opakovanému používání. Hodnocení rizik pro materiály nahrazující jednorázové plasty a návrhy kritérií a limitů bude také součástí připravované nové vyhlášky, kterou bude nahrazena vyhláška Ministerstva zdravotnictví (dále také „MZ“) č. 38/2001 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmy, ve znění pozdějších předpisů. V době zpracování hodnotící zprávy příprava vyhlášky probíhá. V návaznosti na výše zmíněné a skutečnost, že nařízení Komise je přímo účinné a stanovuje požadavky na složení materiálů a předměty z plastů, je uvedený úkol splněn a dále plněn průběžně.
Termín splnění	2024
Garant	MZ
Spolupracující subjekt	MPO, MŽP, SZÚ

Rámec spolupráce	Spolupráce garanta je zajištěná také ve spolupráci s odborným pracovištěm Státního zdravotního ústavu / Národní referenční laboratoře pro výrobky určené pro styk s potravinami.
Zdroj financování	Pro uvedený úkol není relevantní.
Související dokumenty	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 1935/2004 ze dne 27. října 2004 o materiálech a předmětech určených pro styk s potravinami Nařízení Komise (EU) 10/2011 ze dne 14. ledna 2011 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami Nařízení Komise (EU) 1245/2020 ze dne 2. září 2020, kterým se mění a opravuje nařízení (EU) 10/2011 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 38/2001 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmý Zákon č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech) Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

Nařízení Komise (EU) č. 10/2011 ze dne 14. ledna 2011 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami je průběžně doplňováno dalšími nařízeními, naposledy nařízením Komise (EU) 2025/351 ze dne 21. února 2025. Nařízení Komise je přímo závazné a stanoví požadavky na složení materiálů a předmětů z plastů.

Za účelem snížení zdravotních rizik při omezování jednorázových plastů a přechodu na výrobky určené pro opakované používání pro styk s potravinami byla v rámci odborné spolupráce členských států Evropské unie (skrze pracovní skupinu WG FCM – Working Group on Food Contact Materials) byla připravena novelizace nařízení Komise (EU) 10/2011 ze dne 14. ledna 2011 o materiálech a předmětech z plastů určených pro styk s potravinami.

Nařízení Komise (EU) 1245/2020 ze dne 2. září 2020 mění a doplňuje nařízení Komise (EU) 10/2011. Nařízení 1245/2020 se zaměřuje na výrobce obalových materiálů (např. fólií, tašek, kelímků, plastových nádob, PET lahví), ale také dovozců a distributorů.

Nařízení zpřísňuje požadavky na uvolňování látek z plastů a zaměřuje se na materiály, z nichž jsou vyráběny výrobky k opakovanému používání, u nichž mění způsob jejich hodnocení zejména za účelem kontroly jejich stability a odolnosti vůči potravinám právě při opakovaném používání.

Od 23. března 2023, kdy nařízení vstoupilo v platnost s přechodným obdobím, nesmí být na trh uváděny výrobky, které nesplňují nové požadavky.

Od vydání nařízení byla prováděna školení kontrolních orgánů Ministerstva zdravotnictví pod metodickým vedením Státního zdravotního ústavu. Od března 2023 probíhají kontroly orgánů ochrany veřejného zdraví (krajských hygienických stanic a Hygienické stanice hlavního města Prahy), které sledují dodržování požadavků jak nařízení Komise, tak zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

V rámci literárních rešerší a experimentálního výzkumu ve Státním zdravotním ústavu / Národní referenční laboratoři pro materiály určené pro styk s potravinami bylo provedeno vyhodnocení možných zdravotních rizik při použití alternativních materiálů jako náhrad za jednorázové plasty, pro které nejsou dosud v rámci Evropské unie přijata specifická opatření, a byla navržena kritéria a limity pro vybrané škodlivé látky, které mohou být v těchto materiálech přítomny a mohly by kontaminovat potraviny, s nimiž jsou ve styku. Za účelem zajištění jejich zdravotní nezávadnosti a na základě rozhodnutí garanta úkolu je připravována novela vyhlášky, kterou bude nahrazena stávající, dosud platná vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 38/2001 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky určené pro styk s potravinami a pokrmů, která je prováděcím předpisem k zákonu č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.

Ministerstvo životního prostředí se podílelo na plnění úkolu zajištěním souladu s národní implementací směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí, a to prostřednictvím zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. V rámci meziresortní spolupráce se bude podílet na přípravě uvedené vyhlášky, společně s dalšími resorty.

Zvláštní pozornost byla věnována sektoru Horeca (hotely, restaurace, catering) a ubytovacím službám, kde byly koordinovány dopady legislativních změn a podporován přechod k opakovaně použitelným alternativám.

Ministerstvo životního prostředí dále v rámci Operačního programu Životní prostředí na období 2021–2027 připravilo možnosti financování pro aktivity spojené s podporou prevence vzniku odpadů z jednorázového nádobí nebo jednorázových obalů, které mohou využít soukromé i veřejné subjekty.

V rámci specifického cíle 1.5 Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje, OPŽP 2021–2027 tak byly ve sledovaném období let 2022–2024 vyhlášeny celkově čtyři dotační výzvy, v rámci, kterých bylo podpořeno více než 100 projektů za téměř 120 mil. Kč.

Ministerstvo životního prostředí dále provozuje informační web www.ceskobezplastu.cz, který má za cíl informovat širokou veřejnost o možnostech a výhodách využívání alternativ k jednorázovým plastům a sdílet informace v oblasti předcházení vzniku odpadu.

3.2 PRIORITNÍ OBLAST 2 – PRŮMYSL, SUROVINY, STAVEBNICTVÍ, ENERGETIKA

Je nutné posílit schopnost průmyslu neustále se přizpůsobovat a inovovat tím, že se usnadní investice do nových technologií a nebude se bránit změnám, jež s sebou nese větší digitalizace a přechod na nízkouhlíkové a intenzivnější oběhové hospodářství. Oběhové hospodářství podpoří konkurenceschopnost průmyslu, pomůže podnikům vyrovnat se s nedostatkem zdrojů a kolísáním cen, podpoří vytváření nových obchodních příležitostí a inovativních a efektivnějších způsobů výroby a spotřeby. Širší přínosy oběhového hospodářství pak, mimo jiné, znamenají také snížení současných úrovní emisí oxidu uhličitého. Pokud budou všechna odvětví a veškerý průmysl uplatňovat zásady oběhového hospodářství, bude to ve prospěch evropského životního prostředí i společnosti.

Odvětví stavebnictví patří z hlediska množství k největším zdrojům odpadu v ČR. Správné nakládání se stavebním a demoličním odpadem a recyklovanými materiály – včetně správného nakládání s nebezpečnými odpady – může mít zásadní přínos z hlediska udržitelnosti a kvality života. Rostoucí digitalizace stavebního procesu bude klíčovým faktorem pro přijetí cirkulárních příležitostí, pomocí využití modelování a postupné automatizace stavebního procesu. Přístupy jako BIM (*Building Information Modelling*) mohou přispět ke zjednodušení a podpoře výstavby budov s vyšší energetickou výkonností. Pro zlepšení kvality recyklace v rámci stavebního průmyslu je třeba se zaměřit na dostupnost informací o materiálech použitých v budovách („*material passports*“, „*logbooks*“) a rovněž na provádění selektivních demolic a dekonstrukce budov, které zajistí dostatečný zdroj stavebních a demoličních odpadů vhodných k recyklaci.

Úkoly v této prioritní oblasti se zaměřují na podporu cirkulárních projektů v průmyslu a zemědělství prostřednictvím národních i evropských programů, na snižování materiálové náročnosti a propojování materiálových toků mezi jednotlivými odvětvími. Ve stavebnictví je důraz kladen na digitalizaci, pasportizaci budov a zavedení předdemoličních auditů, které umožní selektivní demolice a tím zvýší míru opětovného použití a recyklace stavebních materiálů. Součástí aktivit je také informování o výhodách využívání metody BIM, a to i v soukromém sektoru. Podporováno je rovněž začleňování udržitelných postupů do podnikové praxe, včetně nefinančního reportingu v souladu s evropskou legislativou.

Cíl oblasti: Suroviny jsou v České republice optimálně využívány, druhotné suroviny se standardně používají v ekonomice a primární suroviny se používají pouze tam, kde je to nezbytně nutné. České firmy soutěží v oblasti ekologických inovací a digitálních technologií na světových trzích. Investováním do oběhového hospodářství zvyšuje český průmysl konkurenceschopnost a snižuje závislost na zdrojích a náklady.

Předmětný úkol pro vymezené období je následující:

- **2.2.3 – Zohlednit dekarbonizaci těžkého průmyslu uplatněním principů cirkulární ekonomiky při vypracování aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu**

Číslo a název aktivity	2.2 – Přejchod průmyslu k cirkulárním řešením
Číslo a název úkolu	2.2.3 – Zohlednit dekarbonizaci těžkého průmyslu uplatněním principů cirkulární ekonomiky při vypracování aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu.
Typové opatření	8. Podporovat průmyslovou symbiózu ve prospěch oběhového hospodářství. 21. Podpořit požadavky na zavedení pokročilých technik v průmyslu, které zvyšují cirkularitu. 26. Podporovat snižování energetické náročnosti technologických a výrobních procesů. 28. Budováním vhodné infrastruktury na skladování statkových hnojiv, kalů a digestátu, omezovat úniky reziduálního metanu a amoniaku do ovzduší, umožnit materiálové či energetické využití takto získaných zbytkových plynů.
Plnění	Aktualizace Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu, která byla schválena v prosinci 2024 dílčím způsobem reflektuje dekarbonizaci energeticky náročného průmyslu. Snížení emisí skleníkových plynů je jednou z pěti dimenzí Vnitrostátního plánu a energeticky náročná odvětví byla analyzována a modelována s relativně velkým důrazem i vzhledem k podílu na celkových emisích ČR, respektive spotřebě energie. V návaznosti na přijetí Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu došlo k výraznému posunu v propojování cílů dekarbonizace a oběhového hospodářství. Garant úkolu ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí uplatňuje přístup, který propojuje klimatickou a surovinovou politiku. Vzhledem k tomu, že v rámci aktualizace uvedeného plánu, jehož příprava probíhala v předmětném roce plnění, byla zohledněna dekarbonizace těžkého průmyslu uplatněním principů cirkulární ekonomiky, byl předmětný úkol byl splněn. Jednotlivé kroky v této věci jsou plněné průběžně nadále.
Termín splnění	2023
Garant	MPO

Spolupracující subjekt	-
Rámec spolupráce	Společná příprava garanta úkolu ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí na samotném plánu, navazujících dokumentech a metodických nástrojích pro cirkulární transformaci průmyslu.
Zdroj financování	Pro uvedený úkol nerelevantní.
Související dokumenty	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1735, kterým se zřizuje rámec opatření pro posílení evropského ekosystému výroby technologií pro nulové čisté emise a mění nařízení Nařízení (EU) 2018/1999 o správě energetické unie a opatřeních v oblasti klimatu Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu (také „NECP“ 2024) Akční plán EU pro oběhové hospodářství Akční plán pro ocel a kovy Evropské komise Plán odpadového hospodářství ČR na období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040) Vodíková strategie ČR – aktualizace 2024 Hospodářská strategie ČR Scénáře a analýza technologického vývoje v oblasti dekarbonizace Metodika „Cirkulární audit I“ INCIEN (2025): Cirkulární ekonomika, suroviny a transformace průmyslu
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

Aktualizace Vnitrostátního plánu ČR v oblasti energetiky a klimatu (NECP 2024), která byla schválena v prosinci 2024 dílčím způsobem reflektuje a popisuje dekarbonizaci energeticky náročného průmyslu včetně některých dílčích opatření. Snížení emisí skleníkových plynů je jednou z pěti dimenzí Vnitrostátního plánu a energeticky náročná odvětví byla analyzována a modelována s relativně velkým důrazem i vzhledem k podílu na celkových emisích ČR, respektive spotřebě energie, a to mimo jiné

s uplatněním principů cirkulární ekonomiky. Konkrétně se jedná o kapitolu 3.1.1.4 tohoto plánu, která se zabývá snižováním skleníkových plynů v sektoru průmyslu zejména s důrazem na dekarbonizaci těžkého průmyslu (hlavním autorem této kapitoly a celé části týkající se snižování emisí skleníkových plynů je ministerstvo životního prostředí). Vnitrostátní plán také uvádí explicitní odkaz na Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040. Jak již bylo uvedeno, je Vnitrostátní plán založen na poměrně rozsáhlém modelování. Hlavní sektory energetické náročného průmyslu byly explicitně modelovány i s přihlédnutím k potenciálně dostupným technologiím a procesům v této oblasti včetně technologií a procesů souvisejících s principy cirkulární ekonomiky.

Úkol je také naplňován prostřednictvím několika paralelních procesů:

- Aktualizace Vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu (NECP 2024) – koordinace mezi MŽP a Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále také „MPO“) s cílem promítnout principy cirkulární ekonomiky a využívání druhotných surovin do kapitol o průmyslu, energetické účinnosti a odpadovém hospodářství.
- Plán odpadového hospodářství ČR – definuje vazbu mezi oběhovým hospodářstvím a dekarbonizací, zejména ve výrobě stavebních materiálů, oceli a vápna.
- Mezinárodní rámce a sektorové iniciativy – reflektován evropský Akční plán pro ocel (EK, 2025) a strategické priority EU *Industrial Deal* a *Circular Economy Action Plan II*.
- Odborná spolupráce a analýzy – zapojení agentury CENIA a zástupců průmyslu (Třinecké železářny, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Cementářský svaz) do přípravy analytických podkladů o materiálové efektivitě a snižování emisí.

Stav plnění v letech 2022–2024 je následující:

- V roce 2024 byla dokončena aktualizace NECP, do níž byly doplněny odkazy na opatření oběhového hospodářství v průmyslu.
- V rámci přípravy POH ČR 2025–2035 byly poprvé systematicky propojeny cíle v oblasti nakládání s odpady, využívání druhotných surovin a snížení emisí CO₂.
- Na evropské úrovni byl zveřejněn Akční plán pro ocel (Evropská komise, 2025), který určuje rámec pro dekarbonizaci ocelářství prostřednictvím zeleného vodíku, recyklace a materiálové efektivity.
- Uvedení garanti úkolu koordinují zpracování podkladů k dekarbonizaci vybraných průmyslových sektorů v návaznosti na dotační programy (OPŽP, Modernizační fond, OPTAK).
- V části 3.5 Rozměr „Výzkum, inovace a konkurenceschopnost“ je podpora výzkumu a vývoje v oblasti oběhového hospodářství uvedena jako jedna z priorit programu Prostředí pro život a v souvislosti s probíhajícím dlouhodobým výzkumným projektem Centrum environmentálního výzkumu Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost (CEVOOH).

Garant úkolu ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí společně uplatňují přístup, který propojuje klimatickou a surovinovou politiku. Relevantní dokumenty zahrnují zejména Vodíkovou strategii ČR (2024), Scénáře technologického vývoje v oblasti dekarbonizace (TC Praha, 2025), metodiku Cirkulární audit I (MPO, 2024) a Plány odpadového hospodářství ČR. Tyto dokumenty poskytují rámec pro zavádění oběhových principů do průmyslové transformace a pro hodnocení potenciálu materiálových i energetických úspor a stanovují systémová opatření na podporu cirkularity v dekarbonizaci průmyslu.

Na úrovni expertní spolupráce s odbornou platformou INCIEN byla doporučena koordinace resortních politik prostřednictvím konceptu „Circular Industry Platform“ pro lepší provázání oběhových a klimatických nástrojů. Podle studie „Cirkulární ekonomika, suroviny a transformace průmyslu (INCIEN 2025), byla implementace Akčního plánu Cirkulární Česko v průmyslu zatím dílčí, nicméně došlo k významnému posunu v přípravě finančních nástrojů (OPTAK, OPŽP, Modernizační fond). Největší potenciál přínosu má propojení dekarbonizačních a materiálových opatření v energeticky náročných odvětvích.

Bylo dosaženo částečného pokroku v začlenění principů cirkulární ekonomiky do strategických dokumentů (NECP, POH ČR), nicméně vazba na průmyslovou politiku a sektorové strategie dekarbonizace je stále rozvíjena. Další kroky budou záviset na implementaci evropského průmyslového balíčku a na aktualizacích NECP po roce 2025.

V následujících obdobích budou podniknuty kroky k navazujícímu plnění tohoto období.

3.3 PRIORITNÍ OBLAST 3 – BIOEKONOMIKA A POTRAVINY

Bioekonomika poskytuje alternativu k produktům a energiím založeným na fosilních palivech a může přispět k oběhovému hospodářství. Může přispívat k řadě oblastí, které jsou součástí oběhového hospodářství – přeměna biologického odpadu na kompost, aplikace kompostů na půdu, použití digestátu, zlepšování kvality půdy a nakládání s půdou, redukce potravinového odpadu, inovace, nové materiály.

Jednou z priorit ČR v oblasti odpadového a oběhového hospodářství jsou také potravinové odpady a prevence jejich vzniku. Jedna z aktivit je proto zaměřena právě na podporu prevence vzniku potravinových odpadů.

Podstatnou část české krajiny tvoří lesy. Les je zdrojem dřeva jako obnovitelné suroviny, biologické rozmanitosti, je důležitým faktorem v globálním cyklu uhlíku, při rovnováze vodního prostředí, regulaci eroze a tepelného režimu krajiny, pro prevenci přírodních nebezpečí, ale i při zajišťování sociálních a rekreačních služeb pro společnost. Dřevo je přírodní, obnovitelná, opětovně použitelná a recyklovatelná surovina. Pokud se získává z lesů obhospodařovaných udržitelným způsobem, zpracovává se a využívá tak, aby se minimalizoval negativní dopad na klima a životní prostředí, a zároveň se zajistilo živobytí, jeho role může být udržitelná.

Úkoly oblasti se zaměřují na omezení plýtvání potravinami, zlepšení využívání biologických odpadů v zemědělství a udržitelné hospodaření s lesy. Podporují projekty potravinových bank a darování pokrmů, využívání kompostů a kalů pro zlepšení kvality půdy, náhradu průmyslových hnojiv hnojivy z odpadů a posilování role dřeva jako obnovitelné suroviny v bioekonomice. Rozvoj oblasti probíhá zejména prostřednictvím udržitelného využívání biomasy a dřeva, včetně podpory vícepatrového dřevostavění, a posilování role lesů a dřeva jako strategické suroviny v ČR. Cílem je propojit materiálové a energetické toky tak, aby biogenní zdroje nahrazovaly primární suroviny s co nejvyšší přidanou hodnotou.

Cíl oblasti: Potenciál bioekonomiky je v České republice využíván v maximální míře v rámci oběhového hospodářství. Množství potravinových odpadů klesá.

Předmětný úkol pro vymezené období je následující:

- **3.1.2 – Analyzovat podmínky pro darování pokrmů z restaurací a stravoven pro usnadnění jejich využití**

Číslo a název aktivity	3.1 – Podpora prevence vzniku potravinových odpadů
Číslo a název úkolu	3.1.2 – Analyzovat podmínky pro darování pokrmů z restaurací a stravoven pro usnadnění jejich využití.
Typové opatření	<i>1. Podporovat a vzdělávat spotřebitele v odpovědnější spotřebě potravin.</i> <i>2. Podporovat opatření k omezování potravinových odpadů a s tím související projekty potravinových bank k omezení potravinových odpadů.</i> <i>3. Poskytovat informace spotřebitelům o potravinových odpadech a o prevenci vzniku potravinových odpadů v domácnostech prostřednictvím různých nástrojů (včetně elektronických aplikací).</i> <i>13. Poskytovat informace k propojení bioekonomiky a oběhového hospodářství.</i>
Plnění	K plnění tohoto úkolu výrazně přispěla vyhláška č. 121/2023 Sb., o požadavcích na pokrmy, která stanovuje způsob uvádění pokrmů na trh. Od předmětného roku 2023 lze nově pokrmy z veřejného stravování zchladit nebo zmrazit a poté je darovat organizacím poskytujícím potraviny pro charitativní účely. Tyto organizace následně mohou pokrmy darovat jak ve zchlazené či zmrazené formě, tak i ohřát a podávat teplé. V této věci bylo podpořeno ze strany Ministerstva zemědělství i Ministerstva životního prostředí řada projektů skrze dotační tituly, zejména se zaměřením na podporu činností potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením, či nestátní neziskové organizace (dále také „NNO“) vytvářející analýzy, edukační materiály, konference a metodiky pro předcházení vzniku odpadů mj. z restaurací a stravoven. Jeden z mnoha příkladů je nezisková organizace Zachraň jídlo, která vytvořila metodiku „Jak šetřit jídlem ve školních jídelnách“, jako doporučení pro vedení zřizovaných škol a jejich jídelen, personál kuchyně, rodiče a veřejnou správu. Produkce potravinového odpadu v ČR klesla meziročně z 1 080 437 tun v roce 2022 na 1 062 772 tun v roce 2023. Předmětný úkol byl splněn do uvedeného termínu plnění.
Termín splnění	2024
Garant	MŽP, MZe

Spolupracující subjekt	MZ/SZÚ, MMR-NOK
Rámec spolupráce	Uvedená vyhláška č. 121/2023 Sb., prošla standardním legislativním procesem, v rámci něhož, byly uplatněny a vypořádány všechny připomínky připomínkových míst. Metodické šíření v rámci veřejného stravování.
Zdroj financování	OPŽP, Program na podporu projektů NNO, TAČR, dotace podle § 2 a § 2d zákona o zemědělství.
Související dokumenty	Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů Vyhláška č. 121/2023 Sb., o požadavcích na pokrmy Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 vč. Programu předcházení vzniku odpadů ČR Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

K omezení plýtvání potravinami přispělo přijetí vyhlášky č. 121/2023 Sb., o požadavcích na pokrmy, která upravuje požadavky na pokrmy a umožňuje jejich darování. Vymezuje také kritéria pro bezpečnost pokrmů, teploty a podmínky pro uvádění pokrmů na trh. Zároveň také usnadňuje možnosti darování pokrmů pomocí zchlazení nebo zmrazení pokrmů a tím umožňuje darování přebytkových pokrmů ve lhůtě pro jejich vydání i jinak než skrze potravinové banky. Takové pokrmy je možné následně ve zchlazeném či zmrazeném stavu např. darovat organizacím poskytujícím potraviny pro charitativní účely, které je mohou darovat ve zchlazené či zmrazené formě nebo je i ohřát a podávat teplé.

Ministerstvo životního prostředí podporuje výzkumné a osvětové aktivity zaměřené na snižování potravinového odpadu prostřednictvím řady dotačních programů. Například skrze strategický výzkumný program „Prostředí pro život“. Tento program, realizovaný Technologickou agenturou ČR, je zaměřen mj. na aplikovaný výzkum v oblasti životního prostředí, oběhového hospodářství, minimalizace odpadů, udržitelného rozvoje a ochrany klimatu.

Podpořen byl projekt „Podpora změny behaviorálních vzorců generace Z a návrh intervencí k prevenci plýtvání potravinami včetně hodnocení jejich impaktu“ z programu Sigma a jedním z jeho hlavních výstupů bude vytvořená Metodika pro intervenční kampaň v oblasti redukce plýtvání potravinami.

V roce 2023 byla v rámci programu podpořena organizace Zachraň jídlo s výzkumným projektem „Zjištění objemu potravinového odpadu vyprodukovaného domácnostmi a příspěvkovými organizacemi v Praze“. Projekt je zaměřen na kvantifikaci potravinového odpadu v Praze a návrh opatření pro snížení plýtvání a jeho výstupy mají přímý dopad na tvorbu environmentálních politik a plnění mezinárodních závazků České republiky.

Vedle zmíněné výzkumné činnosti byla organizace Zachraň jídlo podpořena také prostřednictvím dotačního programu pro nestátní neziskové organizace (NNO). V rámci tohoto programu získala v letech 2022–2024 podporu na několik osvětových projektů. V roce 2022 projekt „Informujeme spotřebitele o plýtvání jídlem“, v roce 2023 projekty „Září proti plýtvání jídlem“ a „Informační portál o plýtvání potravinami“ a v roce 2024 projekt „Informační portál k snížení potravinového odpadu“. Dále mezi projekty patří například iniciativa Zachraň oběd, která propojuje firemní a školní jídelny s charitativními organizacemi s cílem využít nevydané porce teplého jídla a zajistit jejich distribuci lidem v nouzi. Od spuštění tohoto projektu v březnu 2022 bylo darováno již přes 68 000 plnohodnotných obědů.

Organizace rovněž pořádá osvětové kampaně, happeningy a workshopy, které mají za cíl zvyšovat povědomí veřejnosti o problematice plýtvání potravinami a motivovat k odpovědnějšímu chování v této oblasti. Kromě toho se aktivně podílí na prosazování systémových změn, zejména v legislativě – například v oblasti darování neprodaných potravin ze supermarketů či školních jídelen. Zachraň jídlo spolupracuje také s firmami, školami a veřejnými institucemi na zavádění konkrétních opatření, která vedou ke snižování potravinového odpadu. Díky těmto aktivitám se organizace stala jedním z klíčových aktérů v oblasti udržitelného nakládání s potravinami v České republice.

V neposlední řadě mezi lety 2023 až 2025 organizace realizovala ve spolupráci s dalšími subjekty výzkum Prague Food Waste, ve kterém měřila množství potravinového odpadu ve školních jídelnách, domovech pro seniory, nemocnicích a domácnostech v Praze. Jeho výsledky byly publikovány v manuálu Jak šetřit jídlem ve školních jídelnách. Manuál doporučuje zejména zlepšit plánování porcí, umožnit žákům výběr jídel a edukovat je o plýtvání potravinami. Dále navrhuje pravidelně měřit množství odpadu, zapojit do řešení personál i děti, lépe komunikovat s rodiči a zohlednit zpětnou vazbu při tvorbě jídelníčku.

Ministerstvo zemědělství již od roku 2016 podporuje činnosti potravinových bank prostřednictvím národního dotačního titulu 18 „Podpora činnosti potravinových bank a dalších subjektů s humanitárním zaměřením“. Cílem dotace je přispět ke snížení plýtvání potravinami a podpořit distribuci potravin lidem na hranici hmotné nouze. Jedná se o podporu na činnost či rekonstrukci nebo výstavbu skladovacích prostor pro skladování potravin včetně technologického vybavení, potravinovým bankám příp. dalším subjektům zabývajícím se bezplatnou distribucí potravin potřebným. V roce 2024 bylo v rámci dotačního programu 18 vyplaceno 95 mil. Kč, v roce 2025 to bylo vyplaceno téměř 102,6 mil. Kč. Celkem byla od roku 2016 poskytnuta podpora ve výši 784,6 mil. Kč, z toho 619,2 mil. Kč provozní neinvestiční a 165,4 mil. Kč. investiční podpora.

Ministerstvo životního prostředí podporuje rozvoj infrastruktury potravinových bank dlouhodobě prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). V období 2014–2020 bylo z prioritní osy 3 „Odpady a materiálové toky, ekologické zátěže a rizika“ podpořeno celkem 22 projektů potravinových bank za více než 500 mil. Kč (viz Tabulka 1). Potravinové banky významně přispívají k omezení plýtvání potravinami tím, že převezmou neprodané potraviny od obchodníků a dále je upotřebí v rámci charitativní pomoci. Celková částka směřovaná z Ministerstva životního prostředí do potravinových bank (OPŽP 2014–2020) činí 505 976 323 Kč (podrobně Tabulka 1), což významně přispělo ke zvýšení kapacit pro sběr, skladování a distribuci potravin, které by jinak skončily jako odpad. Díky této infrastruktuře bylo možné zachránit a redistribuovat větší množství potravin potřebným.

Tabulka 1: Podpořené projekty Potravinových bank v rámci OPŽP 2014–2020

	Název žadatele	Kraj realizace	Příspěvek Unie (Kč)
1	Potravinová banka Džbánsko, z. s.	Ústecký kraj	952 428
2	Potravinová banka v Ústeckém kraji z.s.	Ústecký kraj	17 586 724
3	Potravinová banka Jihočeského kraje z.s.	Jihočeský kraj	9 508 987
4	Potravinová banka Karlovarského kraje z. s.	Karlovarský kraj	7 944 292
5	Potravinová banka Libereckého kraje, z. s.	Liberecký kraj	10 579 743
6	Potravinová banka Pardubice, z. s.	Pardubický kraj	6 486 652
7	Potravinová banka Džbánsko, z. s.	Ústecký kraj	18 999 447
8	Česká federace potravinových bank, z.s.	Hlavní město Praha	96 296 576
9	Potravinová banka Vysočina, z. s.	Kraj Vysočina	18 666 840
10	Potravinová banka Jihočeského kraje z.s.	Jihočeský kraj	7 455 216
11	Česká federace potravinových bank, z.s.	Hlavní město Praha	24 161 978
12	Potravinová banka ve Zlínském kraji, z. s.	Zlínský kraj	8 675 073
13	Potravinová banka v Ostravě, z.s.	Moravskoslezský kraj	31 790 035
14	Potravinová banka Pardubice, z. s.	Pardubický kraj	5 658 269
15	Potravinová banka Libereckého kraje, z. s.	Liberecký kraj	10 661 687
16	Potravinová banka Hradec Králové, z. s.	Královehradecký kraj	22 844 548
17	Potravinová banka Central, z. s.	Středočeský kraj	33 499 661
18	Potravinová banka Karlovarského kraje z. s.	Karlovarský kraj	16 177 112
19	Potravinová banka ve Zlínském kraji, z. s.	Zlínský kraj	5 282 228
20	Potravinová banka Praha a Středočeský kraj, z.s.	Středočeský kraj	75 529 050
21	Potravinová banka Džbánsko, z. s.	Ústecký kraj	26 150 832
22	Potravinová banka pro Brno a Jihomoravský kraj, z. s.	Jihomoravský kraj	51 068 945
Celkem podpořeno 22 projektů za 505 976 323 Kč			

V novém OPŽP 2021–2027 je rovněž připravena dotační podpora do rozvoje infrastruktury potravinových bank, a to v rámci Specifického cíle 1.5 Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje. Celková alokace vyčleněná v rámci programového období na podporu rozvoje infrastruktury potravinových bank je cca 200 mil. Kč.

V současné době je vyhlášena 79. výzva MŽP – Budování infrastruktury potravinových bank. Předmětem podpory je zejména budování a rekonstrukce skladů potravin, nákup svozové a manipulační techniky, pořízení vybavení skladů a zařízení pro zpracování potravin před jejich další

distribucí. Výzva je vyhlášena s celkovou alokací 200 mil. Kč a příjem žádostí o podporu bude probíhat až do ledna 2027.

Zmíněné, ale i mnoho dalších projektů přispívají k analýze podmínek pro darování pokrmů z restaurací a stravoven pro usnadnění jejich využití.

Na národní úrovni jsou tyto činnosti v souladu s Plánem odpadového hospodářství České republiky pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035, který v rámci Programu předcházení vzniku odpadů stanovuje konkrétní typová opatření zaměřená na snižování produkce potravinového odpadu.

Zajímavým projektem je také česká platforma Nesněženo, která pomáhá omezovat plýtvání jídlem. Propojuje restaurace, kavárny, pekárny nebo obchody s potravinami s koncovými zákazníky tím, že nabízí neprodané, ale stále kvalitní jídlo za zvýhodněné ceny. Právě i podniky jako jsou restaurace či stravovny, mohou prostřednictvím platformy nabízet balíčky s jídlem, které se během dne nestihnou prodat. Může se jednat například o neprodané obědy, pečivo z pultu nebo další čerstvé potraviny, které jsou stále kvalitní, ale hrozilo by, že se neprodají. Zákazníci si tyto balíčky mohou snadno rezervovat a zaplatit online. Po zakoupení si uživatel vyzvedne balíček přímo v podniku ve stanovený čas.

Téma neplýtvání se stalo součástí celostátní konference pro školní jídelny Tržiště dobrých příkladů, která proběhla v říjnu 2023.

3.4 PRIORITNÍ OBLAST 4 – SPOTŘEBA A SPOTŘEBITELÉ

Spotřebitelé hrají zásadní úlohu při řízení trhů a výběr spotřebitelů může výrazně ovlivnit (pozitivně nebo negativně) přechod na oběhové hospodářství. Je třeba podpořit spotřebitele v environmentálně uvědomělém rozhodování ve prospěch lokálních produktů a výrobků šetrnějších k životnímu prostředí, s delší životností před jednorázovými. Také je vhodné podporovat využívání alternativních spotřebitelských modelů, jako je poskytování výrobků jako služby (zápůjčka, sdílení), nákupů výrobků nabízených k opětovnému použití apod. a předejít tak výrobě produktu pro všechny spotřebitele.

Důležitým aspektem pro zlepšení spotřebního chování domácností je také podpora zvýšeného povědomí spotřebitelů o problematice udržitelné spotřeby a výroby a o dopadech výrazně konzumního chování obyvatel bez ohledu na vyčerpatelnost zdrojů.

Úkoly této oblasti se zaměřují na podporu udržitelné spotřeby, rozvoj nových obchodních modelů (např. sdílení, re-use) a aktivní zapojení veřejnosti do přechodu k oběhovému hospodářství. Podporovány jsou projekty sdílení věcí a veřejných dílen, startupy a občanské iniciativy zaměřené na cirkulární řešení. Důležitou součástí je také zvyšování informovanosti spotřebitelů prostřednictvím podpory ekoznačení a poskytování spolehlivých informací, například ověřováním environmentálních tvrzení, s cílem omezit tzv. greenwashing. Cílem je, aby poptávka spotřebitelů motivovala trh k většímu rozvoji oběhových produktů a služeb a zároveň posilovala důvěru veřejnosti v jejich přínosy.

Cíl oblasti: Cirkulární obchodní modely jsou podporovány ve výrobě a spotřebě produktů a služeb v České republice. Spotřebitelé se orientují na udržitelnou spotřebu cirkulárních produktů na základě relevantních informací.

Úkoly s termínem plnění 2024 a dříve v této prioritní oblasti nebyly stanoveny.

3.5 PRIORITNÍ OBLAST 5 – ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ

Nakládání s odpady má v oběhovém hospodářství ústřední roli. Prioritním tokem odpadů jsou pro Evropskou komisi (dále také „EK“) v posledním období zejména komunální odpady.

V současnosti je v odpadovém hospodářství stěžejním trendem snaha o přechod na oběhové hospodářství, kdy dochází k uzavírání toků materiálů v dlouhotrvajících cyklech a důraz je kladen na prevenci vzniku odpadů, opětovné využití výrobků, recyklaci a přeměnu na energie namísto těžby nerostných surovin a skládkování odpadů. Pro kvalitní recyklaci a omezování produkce směsného komunálního odpadu má zásadní význam primární třídění komunálních odpadů přímo u zdroje (na úrovni domácností či podniků), které je již nyní v ČR na poměrně dobré úrovni. Je nutné rovněž podporovat investice do stavby nových technologií na recyklaci odpadu a jednotlivých složek komunálního odpadu.

Na to reagují i vybrané aktivity a úkoly v prioritní oblasti odpadové hospodářství, které se zaměřují na zlepšení třídění, opětovného použití a recyklace odpadů. Podporují domácí kompostování, re-use centra, zálohové systémy, sběr textilu, biologického odpadu i stavebních materiálů. Dále se soustředí na zavádění inovativních technologií, sledování spotřeby jednorázových plastů, legislativní nástroje pro přechod odpad–neodpad a sběr dat o druhotných surovinách. Cílem je modernizace odpadového hospodářství a posílení principů oběhového hospodářství v praxi.

Cíl oblasti: Odpad je zásadně omezován. Je maximalizována recyklace a opětovné použití. Energetické využití je realizováno u nerecyklovatelného odpadu. Skládkování je zakázáno a na skládky se ukládá pouze zcela nevyužitelný odpad. V roce 2040 je recyklace všech druhů odpadu na maximální možné úrovni, produkce odpadu na obyvatele se snížila a míra skládkování odpadů je pod cílem EU.

Předmětné úkoly pro vymezené období jsou následující:

- **5.2.2 – Analyzovat možnosti vytvoření zálohových systémů pro nápojové obaly (především PET láhve a plechovky, ale i další), které zajistí odpovídající úroveň sběru a komplexně vyhodnotit jejich potenciální dopady na jednotlivé subjekty odpadového hospodářství**
- **5.3.1 – Vypracovat vyhlášky přechod odpad-neodpad pro vybrané odpady**
- **5.3.2 – Analyzovat možnosti povinného zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu, které by museli dodržovat vymezení výrobci a podporovat zavádění těchto principů do GPP**
- **5.3.3 – Nastavit ve spolupráci s ČSÚ systém sběru dat o produkci a využití druhotných surovin v České republice**

Číslo a název aktivity	5.2 – Zvýšení tříděného sběru využitelných složek komunálního odpadu v obcích a zajistit tříděný sběr 77 % jednorázových plastových nápojových lahví uvedených na trh do roku 2025
Číslo a název úkolu	5.2.2 – Analyzovat možnosti vytvoření zálohových systémů pro nápojové obaly (především PET láhve a plechovky, ale i další), které zajistí odpovídající úroveň sběru a komplexně vyhodnotit jejich potenciální dopady na jednotlivé subjekty odpadového hospodářství.

Typové opatření	1. Podporovat předcházení vzniku odpadů v rámci činnosti všech subjektů. 7. Zaměřovat podporu z finančních programů na prioritní toky odpadů (např. komunální odpady, nebezpečné odpady, infekční odpady, stavební odpady, plasty). 10. Podporovat digitalizaci v odpadovém hospodářství a smart „chytré“ odpadové hospodářství, včetně digitalizace materiálových toků a jejich přesného monitoringu. 12. Podporovat inovativní technologie v oblasti sběru, třídění a zpracování odpadů. 13. Zlepšovat systémy separovaného sběru v obcích a u podnikatelských subjektů. 15. Zlepšovat infrastrukturu pro třídění organického odpadu stejné hustoty rozmístění, jako je tomu u infrastruktury na tříděný papír/sklo/plasty. 21. Zlepšovat efektivitu systémů primárního třídění komunálních odpadů. Podporovat systémy třídění „dům od domu“ a systémy zpoplatnění na základě skutečně produkovaného množství odpadu. 27. Podporovat vysoce účinné systémy třídění jednotlivých složek komunálních odpadů.
Plnění	Zákon č. 244/2022 Sb., stanovil v § 10 odst. 5 zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, povinnost osob uvádějících na trh nebo do oběhu jednorázové plastové nápojové lahve dosáhnout v každém kalendářním roce minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů, a to: • od 1. ledna 2025 minimálně ve výši 77 % hmotnosti těchto obalů, které uvedli v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu, a • od 1. ledna 2029 minimálně ve výši 90 % hmotnosti těchto obalů, které uvedli v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu. V roce 2023 byla ze strany Ministerstva životního prostředí připravena novela zákona o obalech, kterou v říjnu 2024 schválila vláda a která byla rovněž v říjnu 2024 předložena Poslanecké sněmovně (sněmovní tisk 818), jejímž cílem bylo zejména zavedení systému zálohování plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje. Předpokladem je, že zálohový systém by prostřednictvím ekonomické motivace konečných uživatelů zajistil zvýšenou míru zpětného odběru. Během přípravy této novely proběhla řada jednání pracovních skupin či technických debat ze strany garanta i ze strany spolupracujících subjektů. V rámci zmíněných legislativních úprav probíhala detailní analýza možnosti vytvoření zálohových systémů pro vybrané nápojové obaly, mj. v rámci zpracování Hodnocení dopadů regulace (dále také „RIA“). K tématu zavedení zálohového systému bylo zpracováno značné množství studií a analýz.

	Dochází také ke zvyšování počtu nádob na tříděný odpad a zahušťování sítě míst zpětného odběru (v roce 2025 již přes 1 mil. nádob pro tříděný sběr odpadů z obalů). Vzhledem k výše uvedenému byl předmětný úkol ve stanoveném termínu splněn.
Termín splnění	2023
Garant	MŽP
Spolupracující subjekt	Nestátní neziskové organizace, kraje, obce, průmyslové a obchodní svazy a asociace, SZÚ, MPO
Rámec spolupráce	Uvedené právní předpisy a návrhy prošly standardním legislativním procesem včetně meziresortního připomínkového řízení, v rámci něhož byly uplatněny a vypořádány všechny připomínky připomínkových míst – mj. uvedených spolupracujících subjektů tohoto úkolu. Byla vytvořena pracovní skupina pro zavedení zálohového systému pro plastové nápojové lahve a nápojové plechovky.
Zdroj financování	Pro uvedený úkol nerelevantní.
Související dokumenty	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech) Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí byla v roce 2022 transportována do národní legislativy prostřednictvím zákona č. 243/2022 Sb., o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí, a zákona č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí.

Zákon č. 244/2022 Sb. stanovil v § 10 odst. 5 zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, povinnost osob uvádějících na trh nebo do oběhu jednorázové plastové nápojové lahve dosáhnout v každém kalendářním roce minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů, a to:

- od 1. ledna 2025 minimálně ve výši 77 % hmotnosti těchto obalů, které uvedli v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu, a
- od 1. ledna 2029 minimálně ve výši 90 % hmotnosti těchto obalů, které uvedli v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu.

Dále byla připravena a předložena Poslanecké sněmovně (sněmovní tisk 818) novela zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, jejímž cílem bylo zejména zavedení systému zálohování plastových nápojových lahví (PET lahve) a kovových nádob (plechovky) na nápoje. Předpokladem legislativní úpravy bylo, že zálohový systém by prostřednictvím ekonomické motivace konečných uživatelů zajistil zvýšenou míru zpětného odběru daných odpadů z obalů a byl schopný dosáhnout cíle zpětného odběru ve výši 90 %, protože dle dosavadních výsledků se dosažení daného cíle dosavadním způsobem třídění nejeví jako splnitelné. Důraz na kvalitu třídění nápojových lahví z PET materiálu musí být v souladu s kritérii stanovenými v rámci odborných stanovisek Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) pro jednotlivé dekontaminační technologie a požadavků nařízení Komise (EU) 2022/1616 ze dne 15. září 2022 o materiálech a předmětech z recyklovaných plastů určených pro styk s potravinami.

Ministerstvo životního prostředí 16. května 2023 představilo teze k nastavení zálohového systému na plastové nápojové lahve a kovové plechovky, probíhala jednání v pracovní skupině a byl zahájen legislativní proces u navržené novely. Návrh novely prošel standardním legislativním procesem včetně meziresortního připomínkového řízení, v rámci něhož, byly uplatněny a vypořádány všechny připomínky připomínkových míst – mj. uvedených spolupracujících subjektů tohoto úkolu. Proběhly například také technické debaty v rámci různých asociací a svazů týkající se přípravy zálohového systému pro sběr PET lahví a plechovek, například v rámci Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR proběhla technická analýza nastavení pravidel pro manipulační poplatek a jeho možnou strukturu ve vztahu k obchodníkům. Diskuse probíhaly také ve spolupráci se Svazem průmyslu a dopravy ČR. Několik obchodních řetězců realizovalo pilotní projekty pro vrácení PET lahví a plechovek, což přineslo relevantní data pro účely komunikace a další diskuse o technickém řešení zálohování v ČR. Na plnění tohoto úkolu se podílely taktéž kraje a obce, které poskytují například finanční podporu určitým druhům projektů podporujících třídění a recyklaci využitelných složek komunálního odpadu – budování sběrné sítě, osvěta a výchova (krajské informační materiály, výstavy k zapůjčení, semináře, konference příkladů dobré praxe, akce pro veřejnost, výukové programy a exkurze aj.). Podpora zavedení tohoto systému byla řešena skrze osvětovou kampaň nestátních neziskových organizací na sociálních sítích, v médiích a odborných debatách.

Novela zákona č. 477/2001 Sb. v tomto volebním období (k roku 2025) nebyla projednána. Téma zálohování bude opětovně řešeno v rámci adaptace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/40 ze dne 19. prosince 2024 o obalech a obalových odpadech, o změně nařízení (EU) 2019/1020 a směrnice (EU) 2019/904 a o zrušení směrnice 94/62/ES.

V rámci zmíněných legislativních úprav probíhala detailní analýza možnosti vytvoření zálohových systémů pro nápojové obaly, mj. v rámci zpracování Hodnocení dopadů regulace (RIA).

Dále bylo zpracováno značné množství analýz a studií v této věci, například následující:

- Systém záloh pro Českou republiku (Eunomia, 2019)
- Studie dopadů zavedení zálohového systému na nápojové obaly z PET (CETA, 2019)
- Systémy zálohování v EU – PET lahve, sklo a kovové (hliníkové) nápojové obaly na jedno použití (Parlamentní institut PSP, 2020)

- Návrh modelu depozitního systému pro jednorázové nápojové obaly v ČR (EEIP, 2020)
- Dopady zavedení zálohového systému nápojových obalů na obce a města – ekonomická analýza (CETA, 2022)
- Postoj českého spotřebitele vůči systému vratných PET láhví a hliníkových plechovek (Focus, 2023)
- Zhodnocení dopadů a rizik povinného zálohování PET lahví a hliníkových plechovek na segment odpadového hospodářství (ČAOH, 2022)
- Zálohování nápojových obalů bude pro obce po finanční stránce výrazně pozitivní (Incien, 2024).
- Reakce autorizované obalové společnosti na předpokládané zavedení zálohování nápojových obalů (EKO-KOM, 2024)

V neposlední řadě dochází také ke zvyšování počtu nádob na tříděný odpad z obalů a zahušťování sítě míst zpětného odběru (v roce 2025 již přes 1 mil. nádob pro tříděný sběr odpadů z obalů). Pro další zvyšování účinnosti je nutné podporovat investice do stavby nových technologií na recyklaci odpadu, jednotlivých složek komunálního odpadu a do digitálních řešení.

Významná finanční podpora rozvoje infrastruktury odděleného sběru, třídění a recyklace odpadů ze strany MŽP dlouhodobě plyne z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). V rámci specifického cíle 1.5 Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje tak bylo ve sledovaném období vyhlášeno již šest dotačních výzev na podporu předmětných opatření, v rámci nichž bylo podpořeno 340 projektů za téměř 1,5 mld. Kč.

Číslo a název aktivity	5.3 – Podporovat využívání recyklovaných materiálů ve výrobcích a zajistit, aby nejpozději od roku 2025 nápojové PET lahve obsahovaly alespoň 25 % recyklovaných plastů
Číslo a název úkolu	5.3.1 – Vypracovat vyhlášky přechod odpad-neodpad pro vybrané odpady.
Typové opatření	<i>10. Podporovat digitalizaci v odpadovém hospodářství a smart „chytré“ odpadové hospodářství, včetně digitalizace materiálových toků a jejich přesného monitoringu.</i> <i>11. Zlepšovat dostupnost a kvalitu dat v oblasti odpadového hospodářství.</i> <i>18. Vyhodnocovat možnosti a stanovit pravidla přechodu odpad/neodpad pro vybrané materiály.</i> <i>33. Zvážit povinné zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu, které by museli dodržovat výrobci (např. v rámci relevantních provozních povolení).</i>

Plnění	Do uvedeného termínu plnění byla skrze vyhlášky na národní úrovni připravena pravidla pro ukončení odpadového režimu pro následující odpady: • stavební a demoliční odpady, • komposty a digestáty, • bioplyn, • znovuzískaná asfaltová směs a penetrační makadam a • tuhá paliva z odpadu. V roce 2024 Ministerstvo životního prostředí rovněž zpracovalo návrh vyhlášky pro kapalná a plynná paliva z odpadu, který byl následně předložen do meziresortního připomínkového řízení. V době zpracování hodnotící zprávy příprava vyhlášky probíhá. Vzhledem k výše uvedenému byl předmětný úkol splněn ve stanoveném termínu.
Termín splnění	2024
Garant	MŽP, MPO
Spolupracující subjekt	Vysoké školy, dotčené asociace a zástupci odborné praxe, SZÚ
Rámec spolupráce	Předmětné vyhlášky prošly standardním legislativním procesem, v rámci něhož, byly uplatněny a vypořádány všechny připomínky připomínkových míst.
Zdroj financování	Pro uvedený úkol nerelevantní.
Související dokumenty	Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech Vyhláška č. 283/2023 Sb., o stanovení podmínek, při jejichž splnění jsou znovuzískaná asfaltová směs a znovuzískaný penetrační makadam vedlejším produktem nebo přestávají být odpadem Vyhláška č. 169/2023 Sb., o stanovení podmínek, při jejichž splnění přestává být tuhé palivo z odpadu odpadem Vyhláška č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady Návrh vyhlášky o stanovení podmínek, při jejichž splnění přestává být kapalná a plynná paliva z odpadu odpadem Politika druhotných surovin České republiky Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)

Územní dimenze	Pro celou ČR.
----------------	---------------

Způsob plnění:

Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu a podnikatelskými svazy pravidelně vyhodnocovalo a stále vyhodnocuje možnosti nastavení podmínek pro ukončení odpadového režimu pro jednotlivé materiály.

Do současné doby byla na národní úrovni připravena pravidla pro ukončení odpadového režimu pro:

- Stavební a demoliční odpady – § 83 odst. 2 vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.
- Komposty a digestáty – § 53 odst. 2 vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.
- Bioplyn – § 53 odst. 1 vyhlášky č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů.
- Znovuzískaná asfaltová směs a penetrační makadam – vyhláška č. 283/2023 Sb., o stanovení podmínek, při jejichž splnění jsou znovuzískaná asfaltová směs a znovuzískaný penetrační makadam vedlejším produktem nebo přestávají být odpadem.
- Tuhá paliva z odpadu – vyhláška č. 169/2023 Sb., o stanovení podmínek, při jejichž splnění přestává být tuhé palivo z odpadu odpadem.

V roce 2024 Ministerstvo životního prostředí zpracovalo návrh vyhlášky o stanovení podmínek, při jejichž splnění přestává být kapalná a plynná paliva z odpadu odpadem, který byl následně předložen do meziresortního připomínkového řízení. Navrhovaná vyhláška nastavuje obecná pravidla, při jejichž splnění bude možné využít kapalná a plynná paliva vyrobená z odpadu mimo odpadový režim. Požadavky jsou stanoveny tak, aby v tomto procesu nedocházelo k ohrožení životního prostředí nebo lidského zdraví nad míru, kterou zajišťuje nakládání s těmito palivy v odpadovém režimu. Předpoklad přijetí vyhlášky je do konce roku 2025.

V současné době se pracuje na podkladech pro vyhlášku, která by nastavovala podrobnější pravidla pro stavební a demoliční odpady, strusky a vedlejší energetické produkty.

V daném období se MŽP se v rámci pracovních skupin Evropské komise podílelo na vyjednávání kritérií pro konec odpadu v rámci EU, a i v následujících letech bude mít ČR možnost podílet se na přípravě legislativních pravidel například pro plastové odpady.

Ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu byl v roce 2022 vydán metodický návod pro předkládání žádostí o vyjádření Ministerstva průmyslu a obchodu podle §10 odst. 5 zákona č. 541/2020 Sb., – recyklace plastů (aktualizovanou 12/2022).

Ze strany Státního zdravotního ústavu byl vytvořen metodický pokyn pro krajské hygienické stanice a Hygienickou stanici hlavního města Prahy ve věci vydávání závazných stanovisek při ukončení odpadového režimu odpadu podle § 10 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů. Tento metodický pokyn byl vytvořen s cílem sjednotit postup hygienických stanic při ukončení odpadového režimu z hlediska hodnocení zdravotních rizik pro vydání uvedeného závazného stanoviska dle zákona o odpadech.

Číslo a název aktivity	5.3 – Podporovat využívání recyklovaných materiálů ve výrobcích a zajistit, aby nejpozději od roku 2025 nápojové PET lahve obsahovaly alespoň 25 % recyklovaných plastů
Číslo a název úkolu	5.3.2 – Analyzovat možnosti povinného zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu, které by museli dodržovat vymezení výrobci a podporovat zavádění těchto principů do GPP.
Typové opatření	<i>10. Podporovat digitalizaci v odpadovém hospodářství a smart „chytré“ odpadové hospodářství, včetně digitalizace materiálových toků a jejich přesného monitoringu.</i> <i>11. Zlepšovat dostupnost a kvalitu dat v oblasti odpadového hospodářství.</i> <i>18. Vyhodnocovat možnosti a stanovit pravidla přechodu odpad/neodpad pro vybrané materiály.</i> <i>33. Zvážit povinné zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu, které by museli dodržovat vymezení výrobci (např. v rámci relevantních provozních povolení).</i>
Plnění	Analýza možnosti povinného zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu, které by museli dodržovat vymezení výrobci, byla prováděna v rámci evropských právních předpisů, které se poté implementovaly do národní legislativy. V rámci implementace byla prováděna analýza také na národní úrovni. V České republice upravuje obsah recyklátu například § 12a zákona č. 477/2001 o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, kdy osoba uvádějící na trh nebo do oběhu nápojové plastové lahve, má zajistit, aby od 1. ledna 2025 každá plastová nápojová PET lahev obsahovala alespoň 25 % recyklovaných plastů a od 1. ledna 2030 každá plastová nápojová lahev obsahovala alespoň 30 % recyklovaných plastů. Dále má autorizovaná obalová společnost také uloženo podle § 21 odst. 1 písm. l) zákona o obalech provádět na základě studií tzv. ekomodulaci u obalů nebo typů obalů, u kterých je to možné (zohledňovat ve svém ceníku životní cyklus daného obalu). Autorizovaná společnost zvyhodňuje ve svém ceníku nápojové PET lahve, které obsahují recyklát. Množství použitých recyklovaných plastů je ohlašováno zejména přes Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) Ministerstva životního prostředí ve formátu stanoveném vyhláškou č. 30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech. Požadavky na recyklovaný obsah jsou zahrnuty do nařízení o bateriích a odpadních bateriích (2023/1542). Zároveň je v tomto nařízení (čl. 85 – Zelené veřejné zakázky) uloženo veřejným zadavatelům zohledňovat při zadávání veřejných zakázek na baterie nebo výrobky obsahující baterie

	dopady těchto baterií na životní prostředí během celého jejich životního cyklu s cílem zajistit, aby byly tyto dopady omezeny na minimum. Ministerstvo životního prostředí rovněž aktualizuje kritéria zeleného veřejného zadávání s důrazem na obsah recyklátu a dále podporuje rozvoj infrastruktury odpadového hospodářství přispívající k vyšší poptávce po produktech z recyklovaných materiálů prostřednictvím jednotlivých výzev OPŽP 2021–2027 a zvýhodnění recyklovaných produktů v tzv. „zelených“ výběrových řízeních. Ve sledovaném období let 2022–2024 byly vyhlášeny dvě dotační výzvy (24. a 68.) MŽP, které byly bonifikovány vyšší mírou dotační podpory projektové žádosti na pořízení kompostérů vyrobených z recyklovaného materiálu. Podporovat vznik a implementaci kritérií zavádějících obsah recyklátu ve vybraných výrobcích a zohledňování cirkulárních řešení ve veřejných zakázkách a rozvoj trhu s druhotnými surovinami je i předmětem strategického materiálu Politika druhotných surovin České republiky. Uvedený úkol byl splněn v termínu a nadále je plněn také průběžně.
Termín splnění	2024
Garant	MŽP, MPO
Spolupracující subjekt	Průmyslové svazy, SZÚ
Rámec spolupráce	Uvedené právní předpisy a návrhy prošly standardním legislativním procesem včetně meziresortního připomínkového řízení, v rámci něhož byly uplatněny a vypořádány všechny připomínky připomínkových míst – mj. uvedených spolupracujících subjektů tohoto úkolu.
Zdroj financování	Pro uvedený úkol nerelevantní.
Související dokumenty	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/40 ze dne 19. prosince 2024 o obalech a obalových odpadech, o změně nařízení (EU) 2019/1020 a směrnice (EU) 2019/904 a o zrušení směrnice 94/62/ES Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech) Zákon č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí Politika druhotných surovin České republiky Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035

	Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí stanovuje v čl. 6 odst. 5, aby členský stát zajistil:

- od roku 2025 pro nápojové lahve uvedené v části F přílohy, které se vyrábějí z polyethylentereftalátu jakožto hlavní složky (PET lahve), aby obsahovaly alespoň 25 % recyklovaných plastů, vypočítáno jako průměr pro všechny PET lahve uvedené na trh na území daného členského státu a
- od roku 2030 nápojové lahve uvedené v části F přílohy obsahovaly alespoň 30 % recyklovaných plastů, vypočítáno jako průměr pro všechny takové nápojové lahve uvedené na trh na území daného členského státu.

Česká republika tyto povinnosti transponovala zákonem č. 244/2022 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Tímto zákonem byl novelizován zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů a povinnost je stanovena v § 12a – Povinný obsah recyklovaných plastů v obalu.

Autorizovaná obalová společnost (AOS) má uloženo podle § 21 odst. 1 písm. l) zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, provádět na základě studií, a to zejména studií posuzování životního cyklu, tzv. ekomodulaci u obalů nebo typů obalů, u kterých je to možné (zohledňovat ve svém ceníku životní cyklus daného obalu). AOS zvýhodňuje ve svém ceníku nápojové PET lahve, které obsahují recyklát. Ministerstvo životního prostředí kontroluje plnění povinností autorizovaných obalových společností.

Požadavky na recyklovaný obsah jsou zahrnuty do nařízení o bateriích a odpadních bateriích (2023/1542). Zároveň je v tomto nařízení (čl. 85 – Zelené veřejné zakázky) uloženo veřejným zadavatelům zohledňovat při zadávání veřejných zakázek na baterie nebo výrobky obsahující baterie dopady těchto baterií na životní prostředí během celého jejich životního cyklu s cílem zajistit, aby byly tyto dopady omezeny na minimum.

V rámci nového nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/40 ze dne 19. prosince 2024 o obalech a obalových odpadech, o změně nařízení (EU) 2019/1020 a směrnice (EU) 2019/904 a o zrušení směrnice 94/62/ES jsou v čl. 7 stanoveny nové cíle pro minimální obsah recyklovaného materiálu v plastových obalech. Nařízení bylo přijato v prosinci 2024. Nařízení rovněž obsahuje požadavky na zadávání zelených veřejných zakázek v případě obalů.

Ministerstvo životního prostředí rovněž aktualizuje kritéria zeleného veřejného zadávání s důrazem na obsah recyklátu.

Ze strany Ministerstva životního prostředí je dále podporován rozvoj infrastruktury odpadového hospodářství přispívající k vyšší poptávce po produktech z recyklovaných materiálů prostřednictvím jednotlivých výzev OPŽP 2021–2027 a zvýhodnění recyklovaných produktů v tzv. „zelených“ výběrových

řízení. Podpora byla úspěšně zahájena v rámci Specifického cíle 1.5 Podpora přechodu na oběhové hospodářství účinně využívající zdroje OPŽP 2021–2027. V rámci vyhlášené 24. a 68. výzva Ministerstvo životního prostředí na podporu opatření k předcházení vzniku odpadů byly bonifikovány vyšší mírou dotační podpory (15% bonus formou vyššího dotačního procenta) projektové žádosti na pořízení kompostérů vyrobených z recyklovaného materiálu. Celkově již bylo podpořeno 220 projektů zahrnujících podporu kompostérů s obsahem recyklátu za 416 mil. Kč, v rámci kterých, bylo pořízeno 60 tisíc kompostérů s obsahem recyklátů. Navržená podpora formou bonifikace byla úspěšně implementována do vyhlášených výzev a OPŽP 2021–2027, protože 99 % podaných projektových žádostí na podporu pořízení kompostérů pro předcházení vzniku biologicky rozložitelných odpadů obsahuje kompostéry s obsahem recyklátu.

V roce 2023 byla ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu aktualizován strategický materiál Politika druhotných surovin České republiky do roku 2035, která stanovila nové úkoly v této oblasti, mimo jiné:

- podporovat zohledňování cirkulárních řešení ve veřejných zakázkách a rozvoj trhu s druhotnými surovinami,
- podporovat vznik a implementaci kritérií zavádějících obsah recyklátu ve vybraných výrobcích a jejich certifikace,
- podporovat rozvoj materiálového ekodesignu jako prostředku k naplnění požadavků evropské legislativy.

Číslo a název aktivity	5.3 – Podporovat využívání recyklovaných materiálů ve výrobcích a zajistit, aby nejpozději od roku 2025 nápojové PET lahve obsahovaly alespoň 25 % recyklovaných plastů
Číslo a název úkolu	5.3.3 – Nastavit ve spolupráci s ČSÚ systém sběru dat o produkci a využití druhotných surovin v České republice.
Typové opatření	<i>10. Podporovat digitalizaci v odpadovém hospodářství a smart „chytré“ odpadové hospodářství, včetně digitalizace materiálových toků a jejich přesného monitoringu.</i> <i>11. Zlepšovat dostupnost a kvalitu dat v oblasti odpadového hospodářství.</i> <i>18. Vyhodnocovat možnosti a stanovit pravidla přechodu odpad/neodpad pro vybrané materiály.</i> <i>33. Zvážit povinné zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu, které by museli dodržovat výrobci (např. v rámci relevantních provozních povolení).</i>
Plnění	Od roku 2023 se data o druhotných surovinách zjišťují v samostatném výkazu Druh Sur 1-01, který nahradil přílohu DruhSur z původního výkazu Odp 5-01. Byly upraveny metodické vysvětlivky a rozšířena metodická příručka. Zároveň došlo ke zpřesnění okruhu respondentů.

	Od roku 2024 došlo k úpravě formuláře na základě jednání expertní skupiny ČSÚ, MPO, MŽP, CENIA a akademické sféry, v části produkce druhotných surovin byla přidána položka „z toho ze zpracování odpadů“, aby bylo možné rozlišit druhotné suroviny pocházející z úpravy odpadů od zbývajících, což jsou zejména vedlejší produkty výroby. Statistické šetření Roční výkaz o druhotných surovinách Druh Sur 1-01 je vyhlášováno prováděcím právním předpisem o Programu statistických zjišťování na daný rok. V předmětném roce to byla například vyhláška č. 316/2023 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2024. Předmětný úkol byl splněn v uvedeném termínu.
Termín splnění	2024
Garant	MPO
Spolupracující subjekt	MŽP
Rámec spolupráce	Expertní skupina Českého statistického úřadu, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu, České informační agentury životního prostředí a akademické sféry v této věci.
Zdroj financování	Pro uvedený úkol nerelevantní.
Související dokumenty	Zákon č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě Vyhláška č. 316/2023 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2024 Vyhláška č. 325/2024 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2025 Politika druhotných surovin České republiky Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

Sběr dat o produkci a využití druhotných surovin v České republice je od roku 2023 zajišťován prostřednictvím samostatného výkazu Druh Sur 1–01, který nahradil původní evidenci v rámci přílohy DruhSur statistického výkazu Odp 5–01. Nový výkaz byl zaveden za účelem zvýšení přesnosti, přehlednosti a relevance sbíraných údajů, zejména s ohledem na rostoucí důraz na materiálovou recyklaci a přechod k oběhovému hospodářství.

Současně s novým výkazem došlo ke zpřesnění okruhu respondentů, rozšíření metodické příručky a úpravě metodických vysvětlivek, které upřesňují definice druhotných surovin, způsob vykazování jejich produkce a spotřeby, včetně členění podle původu a způsobu využití.

Od roku 2024 došlo k úpravě formuláře o požadavek Ministerstva průmyslu a obchodu na základě jednání expertní skupiny Českého statistického úřadu, Ministerstva životního prostředí, Ministerstva průmyslu a obchodu, České informační agentury životního prostředí a akademické sféry. V části týkající se produkce druhotných surovin byla doplněna nová položka „z toho ze zpracování odpadů“, jejímž cílem je odlišit druhotné suroviny pocházející z úpravy odpadů od ostatních toků, zejména vedlejších produktů vznikajících při výrobních procesech. Tato změna reaguje na potřebu zpřesnit informace o druhotných surovinách a lépe podpořit plnění statistických požadavků.

Statistické šetření Roční výkaz o druhotných surovinách Druh Sur 1-01 je vyhlášováno prováděcím právním předpisem o Programu statistických zjišťování na daný rok, například vyhláška č. 325/2024 Sb., o Programu statistických zjišťování na rok 2025.

3.6 PRIORITNÍ OBLAST 6 – VODA

Stejně jako materiály, je voda rovněž využívána doposud velmi lineárním způsobem. V oběhovém hospodářství hraje klíčovou roli opětovné využití vody a přináší významné environmentální, sociální a ekonomické výhody. Pro hospodářské sektory od energetiky a průmyslu až po zemědělství a potravinářství je voda nenahraditelnou vstupní surovinou. Proto je potřeba zaměřit se na úspory vody ve všech hospodářských sektorech.

Klíčové je opětovné využití vody a pokles odběrů vod z vodních zdrojů, které ohrožuje změna klimatu. Základy pro recyklaci vody v průmyslu a energetice jsou evidentní. Je nutné zaměřit se na uzavřené technologie, efektivní chlazení apod. Poklesy spotřeby vody svědčí o úspěšném zavádění takových procesů. Pro systém nakládání s vodou v sídlech je nezbytné připravit předpoklady vedoucí k recyklaci, jímání a využívání srážkové vody a regulaci odtoku ze zpevněných ploch.

Cirkulární ekonomika ve vodním hospodářství musí usilovat o maximalizaci využití odpadních vod, extrakci živin a energie (tepelné aj.), které jsou v ní obsažené.

Opatření v oblasti vodního hospodářství podporují úspory vody napříč sektory, legislativní zakotvení recyklace odpadních vod a efektivní využití čistírenských kalů včetně recyklace fosforu. Zaměřují se na městská řešení (využití srážkových a šedých vod, zasakování, přírodě blízké plochy), inovativní technologie v průmyslu a kapkovou závlahu. Cílem je zvýšit efektivitu využívání vodních zdrojů, snížit odběry povrchových a podzemních vod a posílit odolnost krajiny vůči klimatickým změnám.

Cíl oblasti: V maximální možné míře jsou realizovány úspory vody. Zvyšuje se recyklace vody. Na půdě se hospodář udržitelně s cílem zadržení vody v krajině.

Předmětný úkol pro vymezené období je následující:

- **6.1.1. – Provést legislativní zakotvení recyklace odpadních vod.**

Číslo a název aktivity	6.1 – Zlepšení možností využití výstupů z čištění odpadních vod
Číslo a název úkolu	6.1.1 – Provést legislativní zakotvení recyklace odpadních vod.

Typové opatření	<i>4. Realizovat udržitelný management nakládání s čistírenskými kaly, a to se zaměřením na recyklaci fosforu a energetickou efektivnost.</i> <i>5. Podporovat výzkum nových technologií pro nakládání s odpadními vodami, kapalnými odpady a čistírenskými kaly s cílem snížení energetické náročnosti procesu čištění odpadních vod a k maximalizaci využití fosforu z kalů z ČOV.</i> <i>17. Vyhodnotit možnosti legislativního zakotvení recyklace odpadních vod.</i>
Plnění	Povolení opětovného využívání odpadních vod je upraveno § 38 odst. 10 písm. b) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Další národní legislativní zakotvení recyklace odpadních vod do předmětného termínu plnění neproběhlo z důvodu avizované a v té době také probíhající revize směrnice č. 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod. Do doby nabytí účinnosti nové směrnice nebylo účelné přijímat změny v národní legislativě, které by bylo nutné následně upravovat v návaznosti na výslednou podobu revidované směrnice. Po vstupu nové směrnice v platnost byly zahájeny práce na transpozici jejích ustanovení do právního řádu České republiky. Předpokládá se, že příslušné legislativní úpravy budou realizovány v rámci následujícího hodnoticího období. Vzhledem k výše uvedenému byl předmětný úkol splněn pouze částečně.
Termín splnění	2023
Garant	MŽP, MZe
Spolupracující subjekt	MZ/SZÚ
Rámec spolupráce	Spolupráce dále zajištěna například s Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, v. v. i. (VÚV TGM) na analýze technických, environmentálních a ekonomických podmínek.
Zdroj financování	Státní rozpočet
Související dokumenty	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky Směrnice Rady č. 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/741 ze dne 25. května 2020 o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody

	Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů Zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů Státní politika životního prostředí 2030, s výhledem do 2050 Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR – 1. aktualizace pro období 2021–2030 Národní akční plán adaptace na změnu klimatu – 1. aktualizace pro období 2021–2025 Strategie resortu Ministerstva zemědělství České republiky s výhledem do roku 2030 Koncepce na ochranu před následky sucha pro území České republiky Studie problematiky recyklace šedých vod v sídlech ČR (MŽP, CZWA, 2020) Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040)
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

Konkrétní národní legislativní zakotvení recyklace odpadních vod dosud neproběhlo z důvodu probíhající revize směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod. Proces její přípravy a schvalování na úrovni EU probíhal v letech 2019–2024. V tomto období nebylo účelné přijímat změny v národní legislativě, které by bylo nutné následně upravovat v návaznosti na výslednou podobu revidované směrnice.

Po vstupu nové směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3019 ze dne 27. listopadu 2024 o čištění městských odpadních vod (přepřacované znění) v platnost byly zahájeny práce na transpozici jejich ustanovení do právního řádu ČR. Článek 15 týkající se podpory opětovného využití přečištěných městských odpadních vod nově vymezuje podmínky pro opětovné využití vody v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/741 ze dne 25. května 2020 o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody. Předpokládá se, že příslušné legislativní úpravy budou tedy realizovány v rámci následujícího hodnotícího období.

Jako součást naplňování cíle udržitelného hospodaření s vodou je vnímaná i dlouhodobá snaha o předcházení vzniku odpadních vod a snižování spotřeby vody, a to nejen v průmyslové sféře. Klíčovým opatřením je zavádění technologií, které umožňují uzavření vodního cyklu. V oblasti energetiky to znamená například přechod z průtočného na cirkulační chlazení.

Důležitým předpokladem pro širší využívání recyklace je oddílný systém kanalizace, který odděluje odpadní a srážkové vody. Toto řešení zjednodušuje jejich následné čištění i potenciální opětovné využití. V urbanizovaných oblastech je prioritou zajištění maximálního vsakování srážkových vod

prostřednictvím přeměny nepropustných povrchů na propustné a současně efektivní zadržování a využívání dešťové vody ze zpevněných ploch, jako jsou střechy a komunikace.

Recyklace tzv. šedé vody je specifickou oblastí, která se vyznačuje relativně proměnlivým stupněm znečištění. Do budoucna se předpokládá její širší využití – avšak za předpokladu zajištění environmentální i zdravotní nezávadnosti. Možné je využití například pro závlahu veřejné zeleně a zahrad, splachování toalet či jiné provozní účely v budovách.

Ze strany Státního zdravotnického ústavu byl pro Ministerstvo životního prostředí vypracován dokument s názvem Studie problematiky recyklace šedých vod v sídlech ČR, ve kterém jsou shrnuty požadavky a potřebné úpravy v zákonech, aby bylo možné provést zakotvení požadavků do legislativy. Dále ve spolupráci s firmou SKANSKA a Vysokou školou chemicko-technologickou byly získány základní podklady pro bezpečné používání recyklované šedé vody v pračkách.

Pro bezpečné, efektivní a ekonomicky přijatelné opětovné využívání vody je nezbytné upravit legislativní rámec, stavební předpisy i technické normy. Na národní úrovni je také třeba doplnit legislativu tak, aby umožňovala recyklaci a využití komunálních odpadních vod i v menších obcích, zejména pro závlahu a podporu modrozelené infrastruktury. Klíčová je definice minimálních hygienických požadavků na opětovně používanou vodu.

Česká republika proto zatím uplatňuje zdrženlivý přístup k plošnému zavádění recyklace odpadních vod, zejména z důvodu absence infrastruktury pro kvartérní čištění a s ohledem na vysoké náklady a environmentální rizika. S rozvojem technologií kvartérního čištění a dostupností financování lze v budoucnu očekávat změnu tohoto postoje. Česká republika poslala Evropské komisi řádné odůvodnění rozhodnutí, že vzhledem k principu předběžné opatrnosti při potenciální možnosti pronikání znečišťujících látek do potravních řetězců nebude využívat přečištěné odpadní vody k závlahám v zemědělství.

3.7 PRIORITNÍ OBLAST 7 – VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE

Vzdělávání, věda, technologie, výzkum a inovace jsou nezbytným předpokladem pro dosažení udržitelného hospodářství, které bude naplňovat cíle udržitelného rozvoje. Znalosti, inovace a investice jsou nezbytnou součástí systémových změn potřebných pro přechod na oběhové hospodářství. Digitální transformace je jádrem probíhající průmyslové revoluce. Pokrok v oblasti technologií, jako jsou data velkého objemu, umělá inteligence a robotika, internet věcí a vysoce výkonné výpočetní techniky, má dopad na samotnou povahu práce a společnost jako celek. Inovace a technologický vývoj, včetně digitalizace, jsou důležitými faktory v přechodu na oběhové hospodářství. Oběhovému hospodářství napomohou zejména zavedení nových výrobních postupů a technologií a také navržení inovativních obchodních modelů; to vše povede k přijetí nových způsobů účinnějšího využívání zdrojů.

Hlavní problémy, kterým ČR v souvislosti s ekologickými inovacemi a s oběhovým hospodářstvím čelí, se týkají systému výzkumu a inovací. ČR dosáhla určitého pokroku v odstranění překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému. Pro podporu udržitelného modelu hospodářského růstu jsou důležité domácí inovace.

Opatření v oblasti výzkumu a inovací podporují rozvoj cirkulárních řešení s důrazem na propojení s digitalizací. Cílem je stimulovat spolupráci mezi podniky a výzkumnými institucemi, zejména prostřednictvím nástrojů jako jsou inovační vouchery. Důraz je kladen na koordinaci aktérů a rozvoj digitálních modelů podporujících oběhové hospodářství.

Cíl oblast: České firmy jsou zapojeny do špičkových služeb v hodnotovém řetězci v oblasti výzkumu a vývoje, a to i v mezinárodním měřítku. Část státního financování výzkumu a vývoje je vyčleněna konkrétně na projekty související s cirkulární ekonomikou a programy výzkumu a vývoje. Digitalizace zásadně napomáhá oběhovému hospodářství v České republice.

Úkoly s termínem plnění 2024 a dříve v této prioritní oblasti nebyly stanoveny.

3.8 PRIORITNÍ OBLAST 8 – VZDĚLÁVÁNÍ A ZNALOSTI

Přechod na oběhové hospodářství vyžaduje kvalifikované pracovní síly se specifickými a někdy novými dovednostmi. Rozvoj environmentálních znalostí, dovedností a postojů má kromě přínosů v osobním a občanském životě i pozitivní dopady v profesním životě a je v konečném důsledku předpokladem ke zvyšování konkurenceschopnosti ČR, neboť české podniky a firmy potřebují dostatečný počet lidských zdrojů, aby mohly v budoucnu pružně reagovat na zavádění environmentálně šetrných technologií a ekoinovací v průmyslu i stavebnictví.

Cílem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále také „EVVO“) v České republice je rozvoj kompetencí potřebných pro environmentálně odpovědné jednání, tj. jednání, které je v dané situaci a daných možnostech co nejpříznivější pro současný i budoucí stav životního prostředí. Ve Státním programu EVVO na léta 2016–2025 se ustanovilo jako jedno ze čtyř prioritních témat pro EVVO téma udržitelné spotřeby, které významně souvisí s oběhovým hospodářstvím. Je zde však věnována pozornost pouze dílčí oblastí, které do oběhového hospodářství náleží (například recyklace odpadů, předcházení vzniku odpadů, nakládání s vodou). Základní školy a střední/vyšší odborné školy s tematikou oběhového hospodářství prozatím také komplexněji nepracují.

Úkoly této oblasti se zaměřují na vzdělávání, osvětu a podporu znalostí o cirkulární ekonomice. Cílem je urychlit její praktické zavádění prostřednictvím odborného poradenství, kampaní, workshopů a sdílení příkladů dobré praxe. Podporuje se také využívání evropských systémů environmentálního řízení (EMAS, ETV), začlenění tématu do školních vzdělávacích programů, metodické vedení škol a zapojení do mezinárodních vzdělávacích projektů. Důraz je kladen na aktivní výměnu zkušeností mezi stakeholdery a propojení témat cirkulární ekonomiky s digitalizací, inovacemi a dekarbonizací.

Cíl oblasti: Přechodem na oběhové hospodářství se do roku 2040 vytvoří minimálně 50 tisíc pracovních míst (přibližně 1 % současné zaměstnanosti). Cirkulární ekonomika jako koncept je stabilně začleněna do celého vzdělávacího systému.

Předmětný úkol pro vymezené období je následující:

- **8.2.4 – Provádět osvětové kampaně pro širokou veřejnost s cílem zlepšit povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti.**

Číslo a název aktivity	8.2 – Vzdělávání dětí, žáků, studentů v oblasti cirkulární ekonomiky
Číslo a název úkolu	8.2.4 – Provádět osvětové kampaně pro širokou veřejnost s cílem zlepšit povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti
Typové opatření	1. Podporovat rozvíjení znalostí o cirkulární ekonomice na všech úrovních vzdělávací soustavy a začlenění cirkulární ekonomiky do vzdělávacích programů.

	2. Motivovat základní i mateřské školy k zapojování tématu oběhového hospodářství do výuky, podporovat tvorbu výukových programů a materiálů s tématem oběhového hospodářství. 5. Podporovat znalosti obyvatel, které se týkají předcházení vzniku odpadů v domácnostech (zejména textil, potraviny, nábytek, knihy, obaly). 7. Zvýšení informovanosti ohledně kvality a bezpečnosti opravených, repasovaných a přepracovaných výrobků a jejich přínosů pro životní prostředí z hlediska prevence vzniku odpadu. 8. Bojovat proti plýtvání potravinami prostřednictvím kampaní na zvyšování povědomí o problematice, zavádět vzdělávací programy, vytvářet teoreticko-praktické workshopy, webové nástroje a pokyny ohledně osvědčených postupů. 9. Vytvářet kampaně na zvyšování povědomí, posílit iniciativy budování kapacit a podpořit opravy prováděné vlastními silami, aby se prodloužil životní cyklus výrobků. 10. Zlepšovat kampaně na zvyšování povědomí a vzdělávací kampaně, které mají snížit dopady nakupování, užívání a likvidace textilu. 15. Využívat všechny informační kanály pro diseminaci informací o oběhovém hospodářství. 17. Připravit a každoročně vyhlašovat vzájemně koordinované a doplňující se programy podpory poskytování ověřených programů. 23. Zajistit vzdělávání veřejných zadavatelů za účelem podpory udržitelného využívání zdrojů při zadávání veřejných zakázek.
Plnění	Probíhaly vzdělávací akce zaměřené na zvýšení povědomí mezi spotřebiteli o dopadech plýtvání potravinami a praktických způsobech, jak tomu předcházet, také ve smyslu významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti potravin. Dále bylo podpořeno ze strany Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství množství projektů, které se zabývaly edukací a osvětou v této oblasti. Byly podniknuty kroky například prostřednictvím vzdělávacích akcí, kampaní, vydání metodik, infografik a dalších edukačních materiálů. Předmětný úkol se promítá také do plnění jiných strategií na národní a evropské úrovni. Úkol byl splněn v uvedeném termínu a je plněn i nadále průběžně.

Termín splnění	2024
Garant	MŽP, MZe
Spolupracující subjekt	Nestátní neziskové organizace
Rámec spolupráce	Aktivní spolupráce mezi garanty předmětného úkolu společně se spolupracujícími subjekty s cílem zvýšit povědomí spotřebitelů o problematice plýtvání potravinami.
Zdroj financování	Státní rozpočet, Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) aj.
Související dokumenty	Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030 Akční plán realizace Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030 Nařízení č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům Informační centrum bezpečnosti potravin Infografiky k označování potravin – 2024 Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040 (Cirkulární Česko 2040) Plán odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

V rámci plnění předmětného úkolu byla podniknuta řada opatření. Probíhaly vzdělávací akce zaměřené na zvýšení povědomí mezi spotřebiteli o dopadech plýtvání potravinami a praktických způsobech, jak tomu předcházet, také ve smyslu významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti potravin. Dále bylo podpořeno ze stran Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zemědělství množství projektů, které se zabývaly edukací a osvětou v této oblasti.

V letech 2022 až 2024 byly ze strany Ministerstva životního prostředí podpořeny projekty a kampaně nestátních neziskových organizací, které byly financovány ze státního rozpočtu. Cílem bylo otevřít celospolečenskou diskusi a zvýšit povědomí o tématu, navázat spolupráci s klíčovými subjekty (jako jsou obchody, restaurace, jídelny ad.), snižovat plýtvání potravinami a edukovat spotřebitele o problematice plýtvání jídlem a potravinového odpadu a zároveň je motivovat k odpovědnému nakládání s potravinami.

Například dlouhodobá podpora aktivit nestátních neziskových organizací (NNO) v oblasti ochrany životního prostředí a udržitelného rozvoje v rámci Programu na podporu projektů NNO. V rámci pravidelně vyhlašovaných výzev jsou podporovány projekty zaměřené na výchovu, vzdělávání, zvyšování osvěty a informovanosti veřejnosti v oblasti minimalizace produkce odpadů a opětovného použití výrobků ve vazbě na předcházení vzniku odpadů a principech cirkulární ekonomiky. Byly podpořeny také projekty zaměřené na osvětové kampaně s cílem zlepšit povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti. Ve zmíněném období let 2022–2024 bylo podpořeno 40 projektů za více než 10,8 mil. Kč. Konkrétně například v roce 2022: Informujeme spotřebitele

o plýtvání jídlem, v roce 2023: Září proti plýtvání jídlem, Informační portál o plýtvání potravinami a v roce 2024: Informační portál k snížení potravinového odpadu (u všech zmíněných aktivit byl realizátorem spolek Zachraň jídlo, z.s.).

Ministerstvo životního prostředí rovněž podporuje projekty výzkumu a vývoje zaměřené na výchovu, vzdělávání a osvětu v principech cirkulární ekonomiky přes Technologickou agenturu České republiky (TA ČR). Například projekt Centra environmentálního výzkumu: Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost, který aktuálně probíhá v programu TA ČR Prostředí pro život a je zaměřen na provádění výzkumu v tematických oblastech souvisejících s přechodem České republiky na cirkulární ekonomiku.

Aktuálně rovněž probíhá řešení projektu pod názvem: „Podpora změny behaviorálních vzorců generace Z a návrh intervencí k prevenci plýtvání potravinami včetně hodnocení jejich impaktu“, který byl podpořen z programu Sigma a jedním z jeho hlavních výstupů bude vytvořená Metodika pro intervenční kampaň v oblasti redukce plýtvání potravinami.

Probíhá projekt: „Efektivní a udržitelné nakládání s potravinovými odpady v obcích“, který byl podpořen z Programu prostředí pro život 1. Cílem řešeného projektu je vytvoření metodického nástroje pro samosprávy obcí České republiky ke kvantitativnímu a kvalitativnímu stanovení produkce potravinových odpadů produkovaných obcemi.

Dokončen byl výzkumný projekt „*Prague Food Waste*“ spolufinancovaný Technologickou agenturou ČR a Ministerstvem životního prostředí. Projekt se zaměřoval na prevenci snižování potravinového odpadu v domácnostech a ve stravovacích provozech příspěvkových organizací v Praze. Projekt, na kterém spolupracovaly organizace Zachraň jídlo, Mendelova univerzita v Brně a výzkumné organizace INESAN a GREEN Solution přinesl nejen ucelená data o plýtvání potravinami, ale rovněž poskytl veřejné správě a dalším relevantním subjektům efektivní nástroje pro prevenci vzniku potravinového odpadu. Současně podpořil osvětu zaměřenou na zlepšení povědomí spotřebitelů o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti.

Ze strany Ministerstva zemědělství byl v předchozích letech podporován výzkum v oblasti plýtvání potravinami ve dvou největších městech (Brno a Praha) se zaměřením na školní jídelny, domovy důchodců, nemocnice a domácnosti. Z výsledků šetření byly zjištěny hlavní důvody vyhazování jídla, což umožní cílit vzdělávací kampaně na konkrétní chování spotřebitelů místo obecných sloganů.

Informační centrum bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství rovněž nabízí pedagogům a žákům 2. stupně ZŠ výukový program Výživa ve výchově ke zdraví. Výukový program a jeho součásti vznikl ve spolupráci Informačního centra bezpečnosti potravin Ministerstva zemědělství, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy, Ministerstva zdravotnictví, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací a Společnosti pro výživu. Pro další zájemce z řad pedagogů, studentů gymnázií, středních zdravotnických škol, středních škol a učilišť s potravinářským zaměřením, ale i všech zájemců o zdravý životní styl z řad široké veřejnosti je tento kurz dostupný i formou e-learningu.

V roce 2024 probíhala kampaň „#Safe2EatEU“ kterou pořádal Evropský úřad pro bezpečnost potravin ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství. Úkolem této kampaně bylo oslovit širokou veřejnost; od těch spotřebitelů, kteří mají vysokou úroveň povědomí o bezpečnosti potravin a neobávají se o své zdraví, až po ty, kteří jsou velmi znepokojeni a mají zatím málo informací. Kampaň „#Safe2EatEU“ se kromě problematiky potravinového odpadu zaměřila také na pomoc se sestavením vyváženého jídelníčku, na téma označování potravin nebo na správné zpracování a bezpečnou manipulaci se surovinami i hotovým jídlem. Kampaň také reagovala na otázky jako kolik stojí plýtvání potravinami a kde ušetřit, co je dobrá investice do zdraví nebo co je výživná versus nutričně vyvážená svačina.

V témže roce 2024 byla vydána publikace Infografiky k označování potravin – 2024, která je určena především spotřebitelům, může být využita i dalšími subjekty (provozovateli potravinářských podniků, poradenskými společnostmi v potravinářství, akademickou obcí apod.). V průběhu let 2022–2024 Ministerstvo zemědělství postupně vytvářelo infografiky týkající se označování určené zejména pro spotřebitele tak, aby rozuměli a správně si vykládali označování na obalech potravinářských produktů různého typu. Součástí je označování týkající se data spotřeby a data minimální trvanlivosti, tak aby spotřebitel nejen rozuměl informacím na obale potravin, ale aby také byl v konečném důsledku ve spotřebě potravin odpovědnější. Jednotlivé infografiky byly v roce 2024 spojeny v jeden kompaktní materiál, který byl opatřen ISBN. Materiál Infografiky k označování potravin – 2024 je k dispozici ke stažení na internetových stránkách Ministerstva zemědělství a distribuován ve své fyzické podobě na seminářích, veletrzích a výstavách s potravinářskou a zemědělskou tematikou.

Vzdělávání dětí a mládeže bylo zajišťováno prostřednictvím těchto aktivit:

- webové stránky Víš co jíš, Bezpečnost potravin
- výukové materiály pro základní a střední školy (učebnice akreditované MŠMT, pracovní sešity, pracovní listy)
- výukový program pro 2. stupeň ZŠ „Výživa ve výchově ke zdraví“
- e-learningový kurz pro střední školy „Výživa ve výchově ke zdraví“
- výukový program do interaktivních tabulí pro 1. stupeň ZŠ „Jíme zdravě a s chutí“
- vzdělávací program pro 1. stupeň ZŠ „Jíme zdravě a s chutí“
- vzdělávací program pro mateřské školy „Přijede k nám návštěva“
- zábavná soutěžní hra pro děti „Za tajemstvím potravin aneb Víš, co jíš?“

Vzdělávání spotřebitelské veřejnosti probíhalo prostřednictvím těchto aktivit:

- sociální sítě Facebook (Informační Centrum Bezpečnosti Potravin | Prague | Facebook), X (Bezpečnost Potravin (@bezpecnostp) / X), Instagram (Víš co jíš)
- publikace, letáky
- výstavy, přednášky, semináře, rozhovory a články v médiích (ČT, periodický tisk), akce pro veřejnost

V období let 2022–2024 pokračovalo plnění cílů strategického dokumentu Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030 prostřednictvím Akčního plánu realizace Strategie bezpečnosti potravin a výživy 2030. Klíčovým úkolem byla informovanost a vzdělávání široké veřejnosti v oblasti bezpečnosti potravin, správné výživy a odpovědného nakládání s potravinami.

V uvedeném období Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Evropským úřadem pro bezpečnost potravin (EFSA), Evropskou komisí a dalšími partnery v členských státech EU úspěšně realizovalo osvětové kampaně (Kampaň EFSA 2024: #Safe2EatEU, Kampaň EFSA 2023: #EUChooseSafeFood) s cílem zvýšit informovanost a vzdělávání široké veřejnosti o bezpečnosti potravin a správné manipulaci s potravinami. Kampaně přinesly nový pohled na komunikaci s veřejností o bezpečnosti a kvalitě potravin a díky inovativním přístupům a spolupráci s médii a influencery umožnily oslovit širokou veřejnost a posílit její důvěru v potravinový řetězec nejen v České republice, ale i v celé Evropské unii.

V neposlední řadě je důležité nařízení (EU) č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, které tvoří legislativní základ pro osvětové aktivity zaměřené na správné chápání označení „spotřebujte do“ a „minimální trvanlivost do“. Téma je dále rozvíjeno v rámci evropské strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“ pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy

(A Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally-friendly food system), která podporuje udržitelnou spotřebu a snižování potravinového odpadu. V současné době probíhá její revize, která se zaměřuje mimo jiné na:

- zpřesnění pravidel pro označování dat „spotřebujte do“ a „minimální trvanlivost do“,
- snížení plýtvání potravinami,
- zlepšení srozumitelnosti označení pro spotřebitele.

Evropská komise v rámci této strategie připravila návrh na úpravu pravidel označování data spotřeby, podle studií až 10 % potravinového odpadu v EU souvisí s nepochopením těchto údajů.

3.9 PRIORITNÍ OBLAST 9 – EKONOMICKÉ NÁSTROJE

Investice by měly pomoci dosáhnout cíle EU, kterým je přechod na nízkouhlíkové oběhové hospodářství, aby se podpořila dlouhodobá udržitelnost. Investice, které zlepšují environmentální udržitelnost, mají potenciál zlepšit produktivitu ve všech odvětvích ekonomiky posílením účinného využívání zdrojů a snížením vstupních nákladů. Urychlení ekologické transformace vyžaduje promyšlená, ale rozhodná opatření, jež mají pomoci nasměrovat finanční zdroje k udržitelnějším způsobům výroby a spotřeby.

Pro přechod k oběhovému hospodářství je extrémně důležitý trh s druhotnými surovinami. Vytváří velmi důležitý prvek na rozhraní mezi obchodem a oběhovým hospodářstvím.

Zásadní oblast, přes kterou je v případě vhodných postupů možné stimulovat rozvoj oběhového hospodářství představují rovněž veřejné zakázky. V roce 2020 byla přijata novela zákona o veřejných zakázkách, která podporuje zadávání environmentálně odpovědných zakázek. Tyto principy je vhodné dále posilovat.

Opatření v oblasti financování a veřejného nakupování prosazují systematické zohlednění cirkulárních principů v dotačních programech, investiční politice a veřejných zakázkách. Cílem je motivovat podniky a instituce k využívání oběhových řešení prostřednictvím finančních pobídek, bonifikací a metodik cirkulárního nakupování. U veřejných zakázek se uplatňuje princip „stát jde příkladem“, včetně sledování podílu zakázek, které cirkulární kritéria zohlednily.

Cíl oblasti: Přijímané ekonomické nástroje dlouhodobě podporují oběhové hospodářství v České republice.

Úkoly s termínem plnění 2024 a dříve v této prioritní oblasti nebyly stanoveny.

3.10 PRIORITNÍ OBLAST 10 – CIRKULÁRNÍ MĚSTA A INFRASTRUKTURA

Zapojení měst je nezbytné, aby se oběhové hospodářství stalo skutečností. Oběhové hospodářství nabízí příležitost reagovat na výzvy týkající se spotřeby zdrojů ve městech. Udržitelný rozvoj sídel jde ruku v ruce se souladem strategických dokumentů jak na horizontální úrovni (kraje, obce), tak na úrovni vertikální (národní, krajské a obecní). Princip udržitelného rozvoje v území se zatím nejčastěji zmiňuje v ekologických souvislostech v oblasti týkající se hospodaření s přírodními zdroji.

Úkoly této oblasti se zaměřují na podporu udržitelných řešení v městském prostředí. Cílem je rozvíjet lokální výrobu energie z obnovitelných zdrojů bez záboru zelených ploch, efektivně využívat

vodní zdroje včetně srážkových a šedých vod, a podporovat městské zemědělství a komunitní zahrady. Dále se řeší snižování světelného znečištění a spotřeby energie v noční době. Součástí je také podpora vzniku cirkulárních skenů obcí a měst, které pomohou identifikovat potenciál pro zavádění oběhových principů na místní úrovni.

Cíl oblasti: Města a obce v maximální možné míře využívají cirkulární řešení a uzavírají materiálové cykly. V rámci budování infrastruktury jsou maximálně využívány druhotné suroviny.

Předmětný úkol pro vymezené období je následující:

- **10.1.4 – Zasadit se o snižování množství nadbytečně vyzářeného světla spolu se snížením spotřeby energie. Například regulací osvětlení památek, ulic apod. v noční době.**

Číslo a název aktivity	10.1 – Podporovat rozvoj cirkulárních řešení pro města a obce prostřednictvím národních a evropských dotačních programů.
Číslo a název úkolu	10.1.4 – Zasadit se o snižování množství nadbytečně vyzářeného světla spolu se snížením spotřeby energie. Například regulací osvětlení památek, ulic apod. v noční době.
Typové opatření	2. Podporovat předcházení vzniku odpadů na úrovni obcí a měst. 4. Podporovat dobré příklady ekologicky funkčních měst a pokročilých technologií. 5. Aktivizovat veřejnost při rozvíjení komunitních zahrad a komunitního kompostování. 9. Podporovat projekty obcí a měst preferujících opětovné použití různých výrobků – re-use centra, nábytkové banky, výměna knih, výměna textilu, sdílené dílny, projekty sousedské pomoci apod. 11. Systematicky pomáhat rozvíjet a přizpůsobovat městskou infrastrukturu i venkovské oblasti k větší míře uplatnění cirkulární ekonomiky, sdílené ekonomiky, bioekonomiky a zároveň posílení lokální soběstačnosti. 12. Podporovat vznik cirkulárních skenů obcí a měst v ČR.
Plnění	S účinností od března 2023 byla vydána česká technická norma ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení. Dále s platností od 1. 7. 2024 bylo ustanovení o světelném znečištění zakomponováno do vyhlášky č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, konkrétně se jedná o ustanovení §24 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení. V rámci plnění předmětného úkolu byla vypsána velká řada dotačních výzev a podpořeno velké množství výzkumných projektů. Dále byly provedeny osvětlové aktivity v této věci (konference, prezentace,

	mezinárodní spolupráce, podpora státní správy při řešení stížností na nevhodné osvětlení aj.) V návaznosti na výše uvedené byl úkol splněn a nadále je plněn průběžně.
Termín splnění	2024
Garant	MŽP
Spolupracující subjekt	MMR, MK, kraje, obce
Rámec spolupráce	Zmíněné právní předpisy prošly standardním legislativním procesem, v rámci něhož, byly uplatněny a vypořádány všechny připomínky připomínkových míst. Spolupráce garanta a spolupracujících subjektů zajištěna také skrze jednání meziresortní pracovní skupiny ke světelnému znečištění.
Zdroj financování	OPŽP, Modernizační fond, IROP aj.
Související dokumenty	Vyhláška č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu Technická norma ČSN 36 0459
Územní dimenze	Pro celou ČR.

Způsob plnění:

S cílem snížit množství nadbytečně vyzařeného světla spolu se snížením spotřeby energie byla zejména od roku 2023 podniknuta řada kroků. S účinností od března 2023 byla vydána česká technická norma ČSN 36 0459 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení. Ta definuje zóny světelného prostředí a určuje je pro ně maximální hodnoty technických parametrů.

Od 1. 7. 2024 bylo ustanovení o světelném znečištění zakomponováno do vyhlášky č. 146/2024 Sb., o požadavcích na výstavbu, konkrétně se jedná o §24 Omezování nežádoucích účinků venkovního osvětlení. Výše zmíněná norma je zde uvedena jako jedna z možných řešení, jak toto ustanovení plnit.

Souladem s ČSN 36 0459, zónami světelného prostředí a dalšími parametry, které technická norma uvádí, bylo podmíněno i čerpání financí z Modernizačního fondu, kdy v červenci 2024 byl z tohoto fondu vyhlášen dotační program prostřednictvím Výzvy Pubgrid č. 1/2024 na podporu modernizace veřejného osvětlení (vč. chytrého řízení) pro obce v národních parcích. V rámci výzvy bylo doteď podpořeno 15 projektů s celkovou investicí 185 mil. Kč. V roce 2025 bude navázáno další se zaměřením také na obce nacházející se mimo území národních parků.

Od roku 2023 probíhá projekt DH23P03OVV039 podpořený Ministerstvem kultury ČR s názvem „Architekturní a slavnostní osvětlení v kontextu historických budov a prostranství“, jenž se zaměřuje na problematiku přesvětlování veřejných prostorů. Cílem projektu je stanovení vhodných parametrů, přiměřených pro osvětlování historických objektů v kontextu možností současné osvětlovací techniky a požadavků na energetické úspory a ochranu životního prostředí.

Národnímu památkovému ústavu (dále také „NPÚ“) je jako výzkumné organizaci poskytována jeho zřizovatelem Ministerstvem kultury institucionální podpora dlouhodobého koncepčního rozvoje

výzkumných organizací MK (IP DKRVO). Z institucionální podpory jsou financovány vědeckovýzkumné a badatelské činnosti NPÚ, systematické průzkumy a dokumentace sbírek NPÚ a realizace aplikovaných, publikačních a prezentačních výsledků prováděných výzkumů. V roce 2023 na výzvu zřizovatele požádal NPÚ o II. hodnocení a předložil Dlouhodobou koncepci rozvoje výzkumné organizace Národní památkový ústav na léta 2024 až 2028. Koncepce byla vyhodnocena Radou ministra kultury pro výzkum (RMKPV) jako „A – Vynikající“ a zřizovatelem schválena k řešení.

Nemovité památky, dílčí cíl 5.5 Koncepce s názvem Památková technologie a materiálové průzkumy, je zaměřen na materiály konkrétních památek a jejich obnovu. Dílčí cíl se věnuje rozvíjení metod využívaných v restaurátorských nebo stavebně historických průzkumech a také preventivní péči o nemovité památky.

De Dlouhodobé koncepci rozvoje výzkumné organizace podalo NPÚ na výzvu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v roce 2023 projekt Světlo a optika v poznání a péči o kulturní dědictví.

V roce 2024 probíhala finalizace dvou projektů TAČR. Jedním z nich je TITSMZPP012 – Vliv světelného znečištění na citlivé druhy živočichů, ekosystémy a krajinný ráz. Výstupy tohoto projektu jsou kromě postupu monitoringu i metodické pokyny pro orgány ochrany přírody popisující způsob hodnocení umělého osvětlení v noci v chráněných oblastech a postup při hodnocení vlivu umělého světla na krajinný ráz.

V rámci projektu SS05010159 – Výzkum a vývoj v oblasti měření a hodnocení umělého světla v nočním prostředí a jeho vlivu na živé organismy a životní prostředí jako celku, je vytvářen měřicí přístroj, který bude vhodný pro měření osvětlení u současných instalací, případně při vývoji nových instalací a hledání vhodného nastavení osvětlení.

Integrovaný regionální operační program 2021–2027 (IROP) podporuje zelenou infrastrukturu ve veřejném prostranství měst a obcí (Specifický cíl 2.2) a je zde připraveno přibližně 10 mld. Kč z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), které lze využívat ve všech typech regionů prostřednictvím Integrované územní investice (ITI). Veřejná prostranství jsou rovněž podporována prostřednictvím komunitně vedeného místního rozvoje (CLLD), kde v rámci specifického cíle 5.1 je připraveno přibližně 922 mil. Kč z EFRR. IROP v roce 2023 vyhlásil dotační výzvy (č. 63, 64, 65, 73 a 77) a následně běžel průběžně příjem žádostí. V průběhu roku 2024 docházelo a dochází k průběžnému hodnocení projektů a ke schvalování úspěšných projektů v alokaci.

V IROP lze podporovat ekologická opatření v podobě zelené infrastruktury (výsadba, obnova a péče o zeleň, budování vsakovacích povrchů, vodních prvků apod.). Tato opatření přispívají k adaptaci obcí a měst na změnu klimatu a zlepšují ekosystémové služby měst a obcí. Součástí projektů může být i realizace veřejného osvětlení a IROP podporuje i ekologická řešení. Způsob realizace opatření je však na žadateli. Podpořená veřejná prostranství mohou fungovat i jako komunitní zahrady, které budou veřejně přístupné.

V legislativním procesu je návrh zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, kde v rámci druhové ochrany v ustanovení §5d je navrhováno vymezení týkající se světelného znečištění.

Předmětný úkol byl zakotven také v základních strategických dokumentech některých krajů, a existují projekty zaměřené na úspory ve vztahu k chytrým řešením při obnově a budování veřejného osvětlení v obcích a v areálech v majetku kraje.

Také obce vnímají nutnost řešit nadbytečně vyzařované světlo, a to nejen z pohledu úspory energie, ale také s ohledem na vliv na živé organismy. Již mnoho let se projevuje snaha o omezování osvětlení v nočních hodinách. Obce se zapojily do připomínkového řízení uvedeného návrhu novely se snahou

nalézt konsenzus mezi předloženým způsobem snížení množství nadbytečně vyzařovaného světla a ekonomickými možnostmi obcí (s ohledem na nutnost úpravy veřejného a jiného osvětlení).

4 ZÁVĚR

Zpráva o plnění cílů Akčního plánu Cirkulární Česko 2040 za období 2022–2024, resp. 1. Monitorovací zpráva za období 2022–2024 poskytuje první hodnocení plnění Akčního plánu Cirkulární Česko 2040, konkrétně k 11 úkolům vymezeným v daném časovém období.

Z celkového počtu 11 úkolů s termínem plnění do konce roku 2024 bylo splněno 10 úkolů a 1 úkol byl splněn částečně (v prioritní oblasti Voda, z důvodu vymezení souvislosti v rámci probíhajícího legislativního procesu na evropské úrovni). Některé z předmětných úkolů jsou plněny i nadále.

Tabulka 2: Plnění úkolů Akčního plánu Cirkulární Česko 2040 (2022–2024)

Prioritní oblast	Název úkolu	Stav plnění
1 – Produkty a design	1.2.1 – Zapracovat směrnici EU o jednorázových plastech do národní legislativy	Splněno
	1.2.2 – Vypracování základních kritérií pro náhrady zákonem zakázaných jednorázových plastů	Splněno
2 – Průmysl, suroviny, stavebnictví, energetika	2.2.3 – Zohlednit dekarbonizaci těžkého průmyslu uplatněním principů cirkulární ekonomiky	Splněno
3 – Bioekonomika a potraviny	3.1.2 – Analyzovat podmínky pro darování pokrmů z restaurací a stravoven	Splněno
5 – Odpadové hospodářství	5.2.2 – Analyzovat možnosti vytvoření zálohových systémů pro nápojové obaly	Splněno
	5.3.1 – Vypracovat vyhlášky přechod odpad–neodpad pro vybrané odpady	Splněno
	5.3.2 – Analyzovat možnosti povinného zavedení požadavků na minimální obsah recyklovaného materiálu	Splněno
	5.3.3 – Nastavit systém sběru dat o produkci a využití druhotných surovin	Splněno
6 – Voda	6.1.1 – Legislativní zakotvení recyklace odpadních vod	Částečně splněno
8 – Vzdělávání a znalosti	8.2.4 – Osvětové kampaně o významu dat spotřeby a minimální trvanlivosti	Splněno
10 – Cirkulární města a infrastruktura	10.1.4 – Snižování množství nadbytečně vyzářeného světla	Splněno

Zaznamenán byl posun v chápání cirkulární ekonomiky ve společnosti, veřejné správě, komerčním sektoru i municipalitách. Cirkulární ekonomika je stále častěji vnímána jako příležitost ke zvýšení efektivity, konkurenceschopnosti a udržitelnosti, nikoli pouze jako princip ochrany životního prostředí.

Naplňování Strategického rámce Cirkulární Česko 2040 bude i nadále hodnoceno prostřednictvím pravidelné monitorovací zprávy. 2. monitorovací zpráva, bude připravena pro období 2025–2027. Bude vyhodnocovat zbývající úkoly stanovené v rámci prvního Akčního plán Cirkulární Česko 2040 pro období 2022–2027.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOS	Autorizovaná obalová společnost
CEVOOH	Centrum environmentálního výzkumu Odpadové a oběhové hospodářství a environmentální bezpečnost
CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj
CZWA	Česká asociace pro vodu (<i>Czech Water Association</i>)
ČAOH	Česká asociace odpadového hospodářství
ČIAŽP	Český institut akreditace životního prostředí
ČOV	Čistírna odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
ČSÚ	Český statistický úřad
EFRR	Evropský fond pro regionální rozvoj
EFSA	Evropský úřad pro bezpečnost potravin
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EPR	Rozšířená odpovědnost výrobce (<i>Extended Producer Responsibility</i>)
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
GPP	Zelené veřejné zakázky (<i>Green Public Procurement</i>)
INCIEN	Institut cirkulární ekonomiky
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISOP	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností
ITI	Integrované územní investice
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MMR-NOK	Ministerstvo pro místní rozvoj – Národní orgán pro koordinaci
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NECP	Vnitrostátní plán České republiky v oblasti energetiky a klimatu
NNO	Nestátní nezisková organizace
NPO	Národní plán obnovy

NPÚ	Národní památkový ústav
NPŽP	Národní program Životního prostředí
OPST	Operační program Spravedlivá transformace
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPŽP	Operační program Životní prostředí
POH ČR	Plán odpadového hospodářství České republiky
RIA	Hodnocení dopadů regulace
RMKPV	Rada ministra kultury pro výzkum
SF ŽP	Statní fond životního prostředí
SZÚ	Státní zdravotní ústav
TA ČR	Technologická agentura České republiky
VEB	Výstupy z energetického využití odpadů
VEP	Vedlejší energetické produkty
VŠCHT	Vysoká škola chemicko-technologická
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka